

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 67

София, четвъртък, 30 мартъ

1933 г.

73. заседание

Вторникъ, 28 мартъ 1933 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 43 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени и неразрешени на народни представители	1541	народния представител Константинъ Русиновъ Динчевъ за престъпление по чл. 6 отъ закона за защита на държавата и искане разрешение за даването му подъ съдъ по наказателно о. х. дѣло № 193/1933 г. (Съобщение) . . . . .
Комисия. Приемане за членъ въ бюджетарната комисия, вмѣсто починалия народенъ представител Адамъ Нейчевъ, народния представител Лона Гюровъ	1542	1542
Питания:		Законопроекти:
1) отъ народния представител Е. Шидерски къмъ министра на правосъдието относно снемането отъ дневния редъ законопроекта за гарантиране вземанията на цвеклопроизводителитѣ. (Съобщение)	1542	1) за измѣнение и допълнение на закона за защита на влоговетѣ. (Съобщение) . . . . .
2) отъ сѣщия къмъ министра на земледѣието и държавнитѣ имоти относно спиране работата на Каялийската захарна фабрика. (Развиване и отговоръ)	1542	2) за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата и пр. (Второ четене — докладване и разискване) . . . . .
Съобщение отъ Софийския окръженъ съдъ (III уголовно отдѣление) за задържане подъ стража		Указъ № 5, отъ 24 мартъ 1933 г., за продължение заседанията на втората редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание до 20 май 1933 г. вкл. (Прочитане отъ м-ръ-предс. Н. Мушановъ)
		1542
		Дневенъ редъ за следващото заседание . . . . .
		1561

Председателствувашъ Н. Захариевъ: (Звъни) Обявявамъ заседанието за открито. Присѣтствувате нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Алексиевъ Никола, Ангеловъ Иванъ, Ачковъ Димитъръ, Бойчиновъ Михаилъ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Василь, Василевъ Григоръ, Василевъ Иванъ, Велчевъ Иванъ, х. Галибовъ Юсеинъ, Ганевъ Георги, Гашевски Никола, Георгиевъ Георги, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ Стойчо, Говедаровъ Георги, Гюровъ Лона, Дековъ Петко, Деневъ Андрей Пеневъ, Деневъ Панайотъ, Джанкарлашлийски Димитъръ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Димитровъ Коста Желевъ, Докумовъ Борисъ, Дуковъ Иванъ, Ецовъ Борисъ, п. Захариевъ Захари, Илиевъ Илия, Илиевъ Стойко, Инглизовъ Иванъ, Казанклиевъ Георги, Капитановъ Анастасъ, Киселички Христо, Косачевъ Йорданъ, Косевъ Костадинъ, Костовъ Георги, Куртевъ Иванъ, Кършевски Крумъ, х. Лековъ х. Андрей, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Лулчевъ Коста, Манаровъ Христо, Маргуловъ Алекси, Мутафовъ д-ръ Христо, Наумовъ Александъръ, Неновъ Атанасъ, Панайотовъ Петъръ, Пастуховъ Кръстю, Пенгиевъ Антонъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Петко, Петровъ Георги, Петровъ Никола, Поповъ Стефанъ, Радоловъ Александъръ, Рафанловъ Филипъ, Родевъ Христо, Русиновъ Костадинъ, Савовъ Николай, Свиаровъ Добри, Шидеровъ Коста, Смиловъ Боянъ, Стамболиевъ Никола, Ста-

невъ Митю, Стойковъ Апостолъ, Стояновъ Георги, Ташевъ Димо, Томчевъ Ангелъ, Торбовъ Тодоръ Наумовъ, Христовъ Трайко, Цанковъ Иванъ, Цановъ д-ръ Асенъ, Цановъ Стефанъ, Цачевъ Цачо, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Чорбаджиевъ Петко и Янакиевъ Василь)

До председателството сѣ постѣпили искания за отпускъ отъ следнитѣ г. г. народни представители:

г. х. Георги х. Петковъ иска единъ день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Борисъ Ецовъ иска 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Иванъ Куртевъ иска 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Александъръ Радоловъ иска 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Анастасъ Капитановъ — 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Георги Василевъ Стояновъ иска 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Павелъ Георгиевъ иска 1 день отпускъ — председателството не разрешава;

г. Георги Каравчевъ иска 2 дена отпускъ по болестъ. Прилага медицинско свидетелство. Председателството разрешава;

г. Йото Василевъ иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. д-ръ Тодоръ Кулевъ иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. Добри Свинаровъ, иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. х. Андрей х. Лековъ иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. Стойко Илиевъ иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. д-ръ Христо Мутафовъ иска 4 дни отпускъ по болестъ, обаче не прилага медицинско свидетелство. Председателството не разрешава;

г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ иска 4 дни отпускъ — председателството не разрешава;

г. Григоръ Василевъ иска 5 дни отпускъ, понеже е билъ въ Букурещъ. Понеже е заявилъ на г. председателя, преди да замине, председателството разрешава;

г. Иванъ Цанковъ иска 7 дни отпускъ — председателството не разрешава;

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Значи, почнахте вече да не ни върватъ!

Председателстващъ Н. Захариевъ: г. Георги Ганевъ иска 3 дни отпускъ — председателството не разрешава; г. Иванъ Ангеловъ иска 4 дни отпускъ — председателството не разрешава.

За неразрешенитъ отпуски не се плащатъ дневни пари на г. народнитъ представители.

Постъпило е съобщение отъ парламентарната група на Демократическата партия, съ което се предлага на мѣстото на починалия народенъ представителъ **Адамъ Нейчевъ** за членъ на бюджетарната комисия г. **Лона Гуровъ**. Които сж съгласни съ тази промѣна, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е до г. министра на правосъдието питане отъ ямболския народенъ представителъ г. **Едрю Шидерски** относно снемането отъ дневния редъ законопроекта за гарантиране вземанията на цвеклопроизводителитъ.

Това питане ще се изпрати на г. министра на правосъдието да го проучи и отговори.

Постъпило е съобщение отъ Софийския окръженъ съдъ (III углавно отдѣление) за задържане подъ стража народния представителъ **Константинъ Русиновъ Дагичевъ** за престѣпление по чл. 6 отъ закона за защита на държавата и искане разрешение за даванетоъ му подъ съдъ по наказателно о. х. дѣло № 193/1933 г.

Това искане ще се изпрати въ комисията по Министерството на правосъдието.

Постъпило е отъ Министерството на финанситъ законопроектъ за измѣнение и допълнение на закона за защита на влоговетъ. (Вж. прил. Т. I, № 62).

Този законопроектъ ще се разгледа на г. г. народнитъ представители и постави на дневенъ редъ.

Има думата г. министъръ-председателъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г-да! Онзи день Народното събрание взе решение, съ което извънредната сесия на Народното събрание се продължава до 20 май т. г. включително. Ще прочета указъ № 5 за това: (Чете)

„У К А З Ъ

№ 5

НИЕ, БОРИСЪ III

Съ Божия милостъ и народната воля

ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТЪ

По предложението на нашия председателъ на Министерския съветъ и министъръ на външнитъ работи и на изповѣданията, представено намъ съ доклада му отъ 24 мартъ 1933 г. подъ № 204 и възъ основа на чл. 129 отъ конституцията,

Постановихме и постановяваме:

I. Да се продължатъ заседанията на II-та редовна сесия на XXIII-то обикновено Народно събрание до 20 май 1933 г. включително.

II. Изпълнението на настоящия указъ възлагаме на нашия председателъ на Министерския съветъ и министъръ на външнитъ работи и на изповѣданията.

Издаденъ въ София на 24 мартъ 1933 г.

БОРИСЪ III.

Председателъ на Министерския съветъ,
министъръ на външнитъ работи и на изповѣданията:

Н. Мушановъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Преди да пристъпимъ къмъ дневния редъ, г. министърътъ на земледѣлието е готовъ да отговори на питането на народния представителъ г. **Едрю Шидерски** за Каялийската фабрика.

Има думата народниятъ представителъ г. **Едрю Шидерски** да развие питането си.

С. Мошановъ (д. сг.): А на насъ не се отговаря! Опозицията подава питання, за да стоятъ подъ миндера.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Ще дойде редъ.

С. Мошановъ (д. сг.): Да, да — ще дойде редъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Споредъ важността на питането! Това, което се отправя отъ г. Мошановъ, не е важно!

Е. Шидерски (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ съмъ подалъ две питання — едното до г. министра на правосъдието, съ което искамъ да ми отговори защо се сне отъ дневния редъ законътъ за гарантиране вземанията на цвеклопроизводителитъ отъ района на Каялийската захарна фабрика и, второ, до г. министра на земледѣлието, да ми отговори какво става съ контингента 20,000 декара, който се дава на цвеклопроизводителитъ въ района на Каялийската захарна фабрика за засѣване. Всички други фабрики си вземаха опредѣлената площ и я засѣватъ. Въ района на Каялийската, захарна фабрика не е направено нищо и производителитъ, които приготвиха мѣсто за посѣване на цвекло, и до този моментъ не знаятъ ще бжде ли посѣто цвекло, и ако не бжде посѣто, да засѣятъ ли площта съ други култури.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. Шидерски! По какво заключавате, че е изключенъ и снетъ отъ дневния редъ законопроектътъ за гарантиране вземанията на цвеклопроизводителитъ?

Е. Шидерски (з): Понеже го нѣма въ дневния редъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Нали отиде въ комисията?

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Е. Шидерски (з): Отиде въ комисията, но го нѣма вече въ дневния редъ.

С. Омарчевски (з): Развивай питането си, недей обръща внимание какво те питатъ!

Е. Шидерски (з): Отъ пресата се учимъ, че за продажбата на Каялийската захарна фабрика се водили преговори. Нѣколко дни сж водени преговори съ „Българска захар“ въ Пльвенъ. По-после, не зная по какви съображения, преговоритъ съ „Българска захар“ сж прекъснати и сж почнати преговори съ „Софийска захар“. Ние, представителитъ на цвеклопроизводителитъ въ района на Каялийската захарна фабрика, които сѣемъ тамъ цвекло, се интересуваме да знаемъ какво върно има въ поупката на Каялийската захарна фабрика отъ „Софийска захар“, коя е тая кооперация „Софийска захар“, отъ кога съществува и съ какво разполага? Въ вестницитъ, и то въ „Търговско-промишленъ гласъ“, се изнесе положението на „Софийска захар“. Въ брой 2066 отъ 27 мартъ 1933 г. на „Търговско-промишленъ гласъ“ се казва следното: (Чете)

„Сдѣлката съ Каялийската захарна фабрика.

Събщи се чрезъ вестницитъ, че Каялийската захарна фабрика била закупена отъ кооперация „Софийска захар“ при съдействието на Софийската селска популярна банка. Продажбата е фиксирана къмъ 40 милиона лева. Тукъ се поставя най-големиятъ въпросъ: отъ где ще се взематъ тѣзи пари и необходимиятъ оборотенъ капиталъ?

Да видимъ положението на Софийската селска популярна банка. Ето данни отъ годишния отчетъ за 1932 г.

По-важни пера отъ пасива: дѣловъ капиталъ 5.573.000 л.; фондове 1.519.348 л.; задължения къмъ Българската централна кооперативна банка 8.657.980 л.; влогове 4.359.634 л.

По-важни пера отъ актива: портфейлъ 19.588.476 л.; сдѣдени дѣла 2.529.035 л.; бездихвени смѣтки 577.842 л.

На първо мѣсто бие на очи голѣмиятъ кредитъ отъ 8.657.980, отпуснатъ отъ Българската централна кооперативна банка, като се има предъ видъ, че презъ годината по тази смѣтка сж направени изплащания само 355.000 л., т. е. нѣмало е движение въ изплащането на този кредитъ.

Второ очебино обстоятелство, това е, че банката има сдѣдени дѣла за 2.429.036 л., т. е. половината отъ

капитала на банката. Същевременно портфейлътъ съ една цифра отъ 19.588.476 л., разпредѣленъ между една маса отъ земледѣлци, дребни занаятчии и чиновници, не може да се приеме въ дневни времена като една постоянна величина.

Пита се тогава: по кой начинъ ще стане тая крупна сдѣлка и на какво разчитатъ продавачитѣ и купувачитѣ на това голѣмо предприятие?

Захарната фабрика въ Каяли, преди да бѣде продадена, трѣбва да изплати своитѣ данъци държавата и общината, които общо ще надхвърлятъ нѣколко милиона лева. Следъ това трѣбва да се изплатятъ около 18 милиона лева за цвеклопроизводителитѣ. А сѣщо така има едно задължение къмъ българскитѣ публични влагалища отъ около 15 милиона лева. Може ли на всички тѣзи задължения да отговори редовно Софийската селска популярна банка и кооперация „Софийска захаръ“ съ своитѣ слаби срдѣства? — Явно е, че не.

Цѣлятъ въпросъ се слага: да се вкара въ примката Българската централна кооперативна банка и отъ тамъ да се черпи кредитъ. Рѣководитѣта на Софийската селска популярна банка и на кооперация „Софийска захаръ“ нѣмамъ хаберъ отъ производството на захаръта и трудната организация на това предприятие. Тѣ, значи, ще останатъ да бѣдатъ рѣководени отъ управителния персоналъ на Каялийската захарна фабрика, който доказа досега, че може да дезорганизира едно голѣмо предприятие, но не и да твори. Този персоналъ се готви да продължи своето благополучие, безъ да се интересува за цвеклопроизводителитѣ и индустрията, като разчита на огромнитѣ срдѣства на Българската централна кооперативна банка, които могатъ да се ядатъ беззаказано дълги години, ако могатъ да се промъкнатъ до тѣхъ подъ формата на нѣкаква кооперация.

Споредъ насъ, не кооперация „Софийска захаръ“ е купила Каялийската захарна фабрика, а точно обратното; последната ще продължи своето съществуване подъ формата на кооперация „Софийска захаръ“, като бѣдатъ изядени въ едно кѣсо време значителни кооперативни срдѣства.

Отговорнитѣ фактори и обществото не трѣбва да допуснатъ този новъ скандалъ. Каялийската захарна фабрика днесъ не струва повече отъ 25.000.000 л., които едва ще стигнатъ за изплащане дълга къмъ цвеклопроизводителитѣ и държавата.

Отъ сведенията, които имамъ, Каялийската захарна фабрика разполага съ захаръ, която е гарантирана при Генералната банка — 3.330.900 кгр. на сума 18.281.660 л.; при български публични влагалища — 3.205.000 кгр. на сума 18.017.500 и при нѣкакъв французинъ Брьоваръ — 547.000 кгр. на сума 1.914.000 л. Залогътъ при Генералната банка е отъ 1914 г. и последователно е подновяванъ до сега. Кой сѣ причинитѣ за това, не зная. Гарантитѣ при български публични влагалища е отъ 1930 г., а производителитѣ иматъ да взематъ за 1932 г. Значи, единиятъ и другиятъ варианти сѣ отъ много по-рано и сега се туря рѣчка на тѣхнитѣ вземания. Захаръта, която е гарантирана при тия две банки, е стара, а е показана за нова и е гарантирана по 570 л. кгр. Тая сѣщата захаръ е оставена за износъ и смѣтамъ, че би трѣбвало да бѣде гарантирана по 3—320 кгр.

Кой е този Брьоваръ, азъ не зная. Но отъ сведенията, които имамъ, той е единъ голѣмъ богаташъ, който разполага съ 2.500.000.000 л. и, ако иска да защити тая фабрика, въ която е акционеръ, той не би трѣбвало да се крие задъ нѣкаква кооперация „Софийска захаръ“, а ще трѣбва да ликвидира съ самото предприятие.

А. Цяганчевъ (з): Кой е този Брьоваръ?

Е. Шидерски (з): Французинъ. — Азъ изнасямъ всичко това, защото виждамъ, че въ този моментъ производителитѣ долу сѣ въ тревога, и не само тия въ района на Каялийската фабрика, но и въ другитѣ райони. Производителитѣ искатъ да знаятъ, ще се сѣ ли цвекло тази година въ този районъ и, ако се сѣ, ще се запазятъ ли сѣшитѣ количества, които миналата година имаше. А ако не се сѣ, ще трѣбва Министерството на земледѣлието да имъ каже какво да правятъ по-нататкъ.

Следъ като изнасямъ тѣзи факти, азъ моля г. министра на земледѣлието да ми отговори: ще се засѣятъ ли 22.500-тъ декара въ района на Каялийската фабрика и, ако се засѣятъ, кой ще ги засѣе: Каялийската фабрика ли, която споредъ вестникитѣ е купена отъ кооперация „Софийска захаръ“, или тѣ ще трѣбва да бѣдатъ разпредѣлени между другитѣ фабрики и, ако бѣдатъ разпредѣлени между другитѣ фабрики, какъ ще стане това разпредѣление.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ К. Муравиевъ: Г. г. народни представители! Въ отговоръ на питанието на народния представителъ г. Едрю Шидерски имамъ да кажа следното. Съгласно чл. 1 отъ закона за цвеклошенето, захарнитѣ фабрики бѣха длъжни въ 10-дневенъ срокъ да сключатъ договоръ съ Министерството на земледѣлието. И, действително, въ уречения денъ, на 10 мартъ, всички захарни фабрики се явиха и сключиха уговорения договоръ, съ изключение на Каялийската фабрика, чието неявяване бѣше въ реда на нѣщата, като знаеме положението, въ което се намира тя. Съгласно сѣщия членъ отъ закона, освободената по този начинъ площъ се раздава на другитѣ захарни фабрики. Но въ това време министерството, вмѣсто да раздаде свободната площъ, по искането на Каялийската захарна фабрика и по искане на други заинтересовани страни, отложи временно раздаванетоъ тази площъ, като чакаше разрешението на въпроса кой ще владѣе Каялийската фабрика. И, действително, въ началото Каялийската фабрика влѣзе въ преговори съ „Българска захаръ“, преговоритѣ не се привършиха съ успѣхъ. Следъ туй, по мои сведения, се яви нѣкаква унгарска група; преговоритѣ съ тази група се завършиха сѣщо съ неуспѣхъ. Впоследствие научихме, че въпросътъ се третира между Каялийската фабрика и „Софийска захаръ“ — кооперативно сдружение въ Софийски окръгъ. Какво е направено между „Софийска захаръ“ и Каялийската фабрика, ние положително нищо не знаемъ, само получихме едно писмо отъ „Софийска захаръ“, въ което ни съобщаватъ, че преговоритѣ, водени между собственицитѣ на захарната фабрика въ Каяли, Бургазко, и управителния съветъ на производителната кооперация „Софийска захаръ“ се приключили съ успѣхъ за последната. Съ второ писмо съобщаватъ сѣщото нѣщо, като молятъ да подпишатъ договоръ съ министерството за засѣване на каялийската площъ. Черпейки поука отъ миналата година и отъ по-рано, министерството поиска на първо време да бѣдатъ гарантирани цвеклопроизводителитѣ. Насъ, правителството, не ни интересуваше кой представлява „Софийска захаръ“ — дали тя е една кооперация съ необходимата мощъ не само да закупи Каялийската фабрика, но и да има необходимия оборотенъ капиталъ — а ни интересуваше повече сѣдбата на цвеклопроизводителитѣ, които щѣха да засѣятъ на довѣрие и да чакатъ изплащането на цвеклото, което щѣха да предадатъ, тоже пакъ на довѣрие. И когато имъ поискане да удостоверятъ правата на собственостъ върху Каялийската фабрика и да представятъ необходимитѣ гаранции за изплащане на старитѣ задължения, които вѣлизатъ на 17 милиона лева и интересуватъ 8 хиляди семейства, „Софийска захаръ“ не можа да ни даде никакъвъ положителенъ отговоръ.

Имайки надежда, че съ време тѣ ще намѣрятъ необходимитѣ кредити и ще могатъ да дадатъ на министерството необходимитѣ увѣрения, то имъ даде известни срокове, неофициално — първия пѣтъ 5 дни, следъ туй 3, пакъ 5 дни, пакъ 3 дни — и туй нѣщо трая до сѣбота, когато изтичаше срокътъ да се представятъ тия господа и да сключатъ договора. Въ сѣбота, въ единъ часъ, когато бѣше последниятъ срокъ, тѣ не се явиха съ необходимитѣ документи и увѣрения. Въпрѣки това, азъ ги чакахъ до вечеръта — никой отъ тѣхъ не се яви. Имахъ известна надежда, защото ми казаха, че Централната кооперативна банка щѣла да имъ отпусне 15 или 20 милиона лева — не зная точно колко. Азъ ги чакахъ и вчера, чакахъ ги и днесъ. Тая вечеръ, обаче, вѣроятно въпросътъ ще бѣде разрешенъ, законътъ ще бѣде приложенъ, тѣй както гласи неговиятъ членъ 1, т. е., че свободната площъ ще бѣде раздадена въ по-голѣмата си часть на другитѣ захарни фабрики, като министерството ще запази свободна една площъ отъ 5.000 или повече декара, за да може по този начинъ, и отъ друга една страна, да запази една гаранция за изплащане задълженията къмъ цвеклопроизводителитѣ отъ реколтата 1932 г.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Едрю Шидерски, да каже доволенъ ли е отъ отговора на г. министра.

Е. Шидерски (з): Доволенъ съмъ отъ отговора на г. министра.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Минаваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение закона за акцизитѣ.

С. Мошановъ (д. сг): Мене, г. министре, кога ще ме удостоите съ отговоръ?

Министъръ К. Муравиевъ: Като отговоръ на Вашето питане се внесе едно предложение.

С. Мошановъ (д. сг): Какво предложение?

Министъръ К. Муравиевъ: Законодателно предложение.

С. Мошановъ (д. сг): Ние не знаемъ, че въ Парламента е внесенъ законопроектъ. Въ Парламента нищо не е казано.

Министъръ К. Муравиевъ: Министърътъ на правосъдието ще обясни.

С. Мошановъ (д. сг): Трѣбва да се учимъ отъ вестниците какво става въ Парламента.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Тия въпроси не се разрешаватъ съ питання, а се разрешаватъ съ закони. Питанията сж партизанска работа — оставете ги на страна.

С. Мошановъ (д. сг): Успокояванията сж, обаче, необходими.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): И подканвания, г. министъръ-председателю.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата докладчикътъ г. Никола Йотовъ, за да докладва на второ четене законопроекта за акцизитъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Отива на трибуната)

С. Мошановъ (д. сг): Законопроектътъ за акцизитъ не може да се разглежда сега, защото ни се раздава едва днесъ, когато се разписвахме. Внесени сж не чувствителни поправки, но въ $\frac{2}{3}$ е измѣненъ първоначалниятъ законопроектъ. Тъй както се внася сега тоя законопроектъ, той е новъ. Ние сме въ невъзможностъ да го прочетемъ, камо ли да направимъ нужните справки въ него. Законопроектътъ е много важенъ, и азъ моля да се остави разглеждането му за утре, както гласи и правилникътъ. Днесъ е абсолютно невъзможно да го разгледаме и при най-добра воля отъ наша страна.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Онзи день се повдигна въпросъ отъ уважаемия г. Молловъ. Азъ му казахъ, че законопроектътъ се е раздавалъ, когато той е билъ тукъ.

С. Мошановъ (д. сг): Не е по този законопроектъ. Г. Молловъ направи въпросъ по законопроекта за свръхсметния кредитъ. Азъ повдигамъ въпросъ по законопроекта за акцизитъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И азъ тъкмо за този законопроектъ говоря.

С. Мошановъ (д. сг): Търсихме го въ сѣбота и въ понеделникъ, но го нѣмаше. Чакъ днесъ ни се раздава при разписването ни.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Едвамъ сега ни го раздаватъ.

М. Дилиановъ (з): Да остане за утре.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Азъ помислихъ, че повдигате въпросъ по законопроекта за свръхсметния кредитъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Законопроектътъ за акцизитъ бѣ привършенъ въ комисията съ участието на представители на всички групи. Действително, поправки има. Внесени сж и нѣкои допълнения въ повече, и ако нѣкой пожелае, тѣ ще се прочетатъ за пояснение. Законопроектътъ е раздаденъ навреме и моля народното представителство да започнемъ да го разгледаме, защото иначе не може да се работи.

С. Мошановъ (д. сг): Днесъ въ 4 часа ни го раздадоха.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Азъ знаа, че въ петъкъ вечерта се повдигна тоя въпросъ. И азъ казахъ, че законопроектътъ ще бѣде раздаденъ на народните представители. Началникътъ на канцеларията казва, че въ сѣбота и въ недѣля този законопроектъ е раздаванъ.

С. Мошановъ (д. сг): Не. На кого е раздаванъ?

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Не е вѣрно.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Вие тогава не бѣхте тукъ. Г. Молловъ каза, че въ сѣбота и въ понеделникъ нѣма да го получатъ всички народни представители, защото нѣма да бѣдатъ тукъ, тѣй като нѣмаме заседание. Азъ му казахъ, че правилникътъ задължава законопроектитъ да се раздаватъ 24 часа преди заседанието.

С. Мошановъ (д. сг): Азъ идвамъ всѣки день въ канцеларията на началника. Нѣма такова нѣщо.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Началникътъ на канцеларията казва, че въ сѣбота и въ недѣля законопроектътъ е раздаванъ.

С. Мошановъ (д. сг): Кому? Да каже името на единъ народенъ представител, на когото е даденъ. Всѣки день съмъ тукъ. Едно име да кажатъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Да каже на кого е даденъ.

С. Омарчевски (з): Не е раздаванъ.

М. Дилиановъ (з): Да оставимъ за утре.

Ц. Бобошевски (д. сг): Не е вѣрно, г. министъръ-председателю.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Началникътъ на канцеларията казва, че съобщилъ на председателитъ на парламентарните групи за раздаването на законопроекта. Така е.

С. Мошановъ (д. сг): Нищо подобно, азъ всѣки день идвамъ тукъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тоба Константиновъ.

Т. Константиновъ (нац. с. т): Г. г. народни представители! Законопроектътъ е много важенъ. Той интересува маса свѣтъ, засѣга много съсловия, и поради това тия съсловия се безпокоятъ отъ постановленията му. И понеже законопроектътъ не ни е раздаденъ навреме, а ни се раздава едва днесъ, азъ смѣтамъ, че той не може да бѣде разгледанъ сега.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Нека не се схване, че ние желаемъ да протакаме работата на Камарата и да спѣваме правителството въ неговата работа. Но ако искатъ отъ насъ да изпълнимъ дълга си като народни представители, ще трѣбва да гласуваме, не по довѣрие, а като хора, които сж проучили законопроекта и могатъ да дадатъ гласа си съобразно своигъ разбирания. Азъ трѣбва да подчертая, че не всички парламентарни групи иматъ представители въ финансовата комисия, следователно не всички парламентарни групи сж взели активно участие въ изработването на законопроекта. Но даже и така да бѣше, не представителитъ на парламентарнитъ групи ще гласуватъ, а всѣки народенъ представителъ. Министъръ-председателътъ е въведенъ въ заблуждение, като сж му казали, че представителитъ на парламентарнитъ групи сж били предупредени, че ще се раздаде законопроектътъ.

Х. Чолаковъ (з): Да се гледа законопроектътъ! Ще уйдисваме на акъла на опозицията!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: На председателитъ сж изпратени екземпляри отъ законопроекта.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Не сж изпратени.

Министър-председател Н. Мушанов: Това ми каза началникът на канцеларията; не го вадя отъ себе си.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Въ петък до 7 и половина часа вечерта чакахме гукъ да получимъ законопроекта, но не го получихме. Имаме всичкото желание този законопроектъ да мине бързо, но да не се минава така набързо, г. г. народни представители, защото много интереси сж засегнати.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. г. народни представители! Азъ по този въпросъ искамъ да се разберемъ. Не е истина, че въ сжбота не е ставало дума. Въ петък вечеръ стана дума по законопроекта. Вземете дневниците и ще видите, че г. Молловъ повдигна въпроса и азъ му казахъ: върно е, че 24 часа по-рано трѣбва да се раздаде законопроектътъ, преди да се гледа, но понеже въ сжбота и недѣля народното представителство нѣма да е тукъ, ние ще му го изпратимъ. Казахъ даже, че може и по пощата да се изпрати на този, който се интересува. Може би едно е право, че не всички народни представители сж го получили.

А. Пиронков (д. сг): Никой не го е получилъ.

М. Дияков (з): Не сж успѣли да го изпратятъ, вѣроятно.

Министър-председател Н. Мушанов: Но въ сжбота и въ недѣля, по свидетелствуването на началника на канцеларията, законопроектътъ е даденъ на председателитѣ на парламентарнитѣ групи. Азъ моля председателитѣ на парламентарнитѣ групи да кажатъ, изпращанъ ли е или не.

И. Русев (д. сг. Ц): Г. министре! Вие може да сте правъ, но азъ не съмъ получавалъ законопроекта.

С. Мошанов (д. сг): И Ляпчевъ бѣше преди малко тукъ и се чудѣше, че не е раздаденъ.

И. Русев (д. сг. Ц): Станало е грѣшка.

А. Пиронков (д. сг): Заблудилъ Ви е началникътъ, г. министър-председателю.

Министър-председател Н. Мушанов: Нѣма защо да ме заблуждава. — Ония г. г. народни представители, които се интересуватъ, знаятъ, че този законопроектъ се разглежда единъ месецъ и 10 дни въ комисията. Никой законопроектъ тѣй много не се е разглеждалъ.

Х. Чолаков (з): Така е.

Министър-председател Н. Мушанов: Който се интересува отъ законопроекта, знае го. Ако искате само по формална причина да губимъ едно заседание, можемъ да го направимъ. Но азъ сѣтамъ, че една формална причина не трѣбва да накара Парламента да не работи. Затуй моля, които желатъ да говорятъ, да взематъ думата по § 1. Разглеждането на законопроекта ще продължи доста дълго време.

А. Пиронков (д. сг): Правилникътъ се нарушава.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Недейте създава прецеденти.

Докладчикъ Н. Йотов (з): (Чете)

„До XXIII-то обикновено Народно събрание, II-ра редовна сесия.

Д О К Л А Д Ъ
отъ парламентарната комисия по Министерството на финанситѣ.

Г. г. народни представители!

Парламентарната комисия по Министерството на финанситѣ, въ редъ заседания, разгледа законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия, на закона за облагане съ акцизъ вината, на закона за тютюна и на закона за общинския налогъ и направи нѣкои измѣнения въ сжщия.

Така измѣненъ, законопроектътъ ви се представя за обсъждане и приемане на второ четене.

Гр. София, 24 мартъ 1933 г.

Отъ комисията“.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Въ доклада на комисията нѣма абсолютно никакво указание за направенитѣ измѣнения, нито има мотивировка. Това не е докладъ, а е само съобщение.

Докладчикъ Н. Йотов (з): (Чете)

„З А К О Н Ъ“

за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата, на закона за облагане материалитѣ, отъ които се вари ракия, на закона за облагане съ акцизъ вината, на закона за тютюна, на закона за солта и на закона за общинския налогъ“.

Председателствуващъ Н. Захариев: Който приематъ така прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ рѣзка. Мнозинство, Събранието приема.

Т. Бончев (д. сг): Искамъ думата, г. председателю.

Председателствуващъ Н. Захариев: Винаги късно се обажда, г. Бончев! (Възражения отъ сговориститѣ)

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Той иска думата по заглавието. Той чука; ние го чухме.

Председателствуващъ Н. Захариев: Г. Бончевъ може да говори по заглавието на законопроекта, като говори по § 1.

Министър-председател Н. Мушанов: Г. Бончевъ бѣше въ комисията, работѣше тамъ и нека говори.

Докладчикъ Н. Йотов (з): (Чете)

„§ 1. Къмъ п. 1 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и пр. се прибавятъ следнитѣ нови алинеи:

Спиртъ плодовъ, добитъ отъ преваряване на плодови ракии, получени отъ вино, отъ прашини, отъ винена каша, отъ сливова каша и отъ други прѣсни плодове, се облага съ 0.50 л. за литъръ стоградусовъ

Данъкътъ 18 ст. на литъръ вино, предназначено за варене на ракия, се намалява на 5 ст. на литъръ.

Добиването на плодовъ спиртъ да става безъ контролни апарати, до доставянето на такива, като се изпльняватъ, обаче, всички други разпореджания на настоящия законъ“.

Н. Пждарев (д. сг. Ц): Вие четете друго, г. докладчикъ — не това, което е приела комисията.

Докладчикъ Н. Йотов (з): Ще ви кажа какво чета. Текстътъ, който ви чета, е сжщиятъ, само че има редакционни поправки.

Въ напечатания докладъ текстътъ на алинея трета е следниятъ: (Чете) „До доставяне на контролни уреди, плодовиятъ спиртъ, добиванъ отъ преваряване на плодови ракии, ще се добива по реда на досегашния законъ“.

Това, което прочетохъ, не е ли сжщото? (Чете)

„Добиването на плодовъ спиртъ да става безъ контролни апарати, до доставянето на такива, като се изпльняватъ, обаче, всички други разпореджания на настоящия законъ“.

Председателствуващъ Н. Захариев: Г. докладчикъ! Ще четете само онова, което е напечатано въ доклада. Ако има редакционни измѣнения, после ще ги кажете.

Докладчикъ Н. Йотов (з): Добре.

Н. Кемилев (д. сг. Ц): Вие не можете да се разберете двамата!

С. Омарчевски (з): (Къмъ докладчика) Вие четете пръвъ пътъ това измѣнение. Така не може да бжде!

Докладчикъ Н. Йотов (з): Добре. (Продължава да чете)

„Забележка. За плодовъ спиртъ се считатъ всички спиртни течности съ крепкостъ по-голяма отъ 60° по Гей-Люсаковия спиртомѣръ, добити отъ плодови ракии.

Пловиятъ спиртъ не се облага съ общински налогъ. Пунктъ 2 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ се измѣня и допльва така:

*) За текста на законопроекта приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 35.

а) каша отъ ябълки, круши и кумбули (джанки разно-зрълки) по 2 ст. на литъръ;

б) каша отъ джибри (пращини), изцедени отъ мѣсѣта, по 2 ст. на литъръ;

в) каша отъ други сливи (зимни), отъ всѣкакви други прѣсни плодове и винена калъ по 3 ст. на литъръ;

г) каша отъ медъ и отъ вино, по 4 ст. на литъръ;

д) при изчисленнето акциза и общинския налогъ на ракиитѣ се смѣта, че отъ изваряването на 100 литри каша отъ ябълки, круши и кумбули се получаватъ 4 литри 100° плодовъ спиртъ, отъ 100 литри каша отъ пращини (гроздови джибри) — 5 литри 100° плодовъ спиртъ, отъ 100 литри каша отъ зимни сливи (сини), винена калъ и други прѣсни плодове — 6 литри 100° плодовъ спиртъ и отъ 100 литри каша отъ медъ или вино — 10 литри 100° спиртъ.

На всѣко домакинство се отстъпва годишно отъ данка на измѣренитѣ му материали по 150 л. въ банкноти. Къмъ п. 3 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и пр. се прибавя следната нова алинея:

Сжщитѣ питиета отъ мѣстень производъ, изключая плодовитѣ ракии, се продаватъ само въ бутилки, надлежно обандеровани, и се облагатъ съ 1 л. акцизъ на литъръ.

Ал. II на п. 4 отъ чл. 2 на закона за акцизитѣ и пр. се избѣня така:

Оцетъ виненъ съ 8% киселинностъ — 5 ст. на литъръ.

Оцетъ, добитъ отъ вино, отъ виненъ или ракиенъ дистилятъ и намиращъ се налице въ оцетнитѣ фабрики и друге въ количества по-голѣми отъ 100 литри въ деня на влизане въ сила на настоящия законъ, се декларира и облага съ акцизъ на общо основание“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цоню Бръшляновъ.

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): Понеже не ни се даде възможностъ да проучимъ въ подробности какви измѣнения е внесла комисията, моля г. докладчика, следъ като прочете съответния параграфъ, да ни каже въ какво се различава докладътъ на комисията отъ първоначалния проектъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Добре.

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): Иначе не ще можемъ да разберемъ.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): И защо сж направени измѣненитя.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Измѣненитя ще ви докладвамъ отдѣлно.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Първиятъ законопроектъ е 11 страници, а вториятъ е 14 — 3 страници повече!

Ц. Бръшляновъ (д. сг. Ц): (Къмъ докладчика) Какво ново сте внесли?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ето новото — не въ сравнение съ досегашния законъ, а въ сравнение съ законопроекта, както се прие на първо четене.

За виното бѣше предвиденъ акцизъ 1 л. книженъ на литъръ; сега остава 4 ст., което значи 4 стотинки златни, които правятъ 60 ст. книжни, тѣй като коефициентътъ е 1 къмъ 15.

Х. Чолаковъ (з): Не може ли да се говори навсѣкжде за обикновени стотинки, книжни? Да се пише 60 ст. книжни.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): По този въпросъ ще ви дамъ едно обяснение. (Глъчка) Моля ви се! Ще ви обясня защо това върви така.

Казано е „4 ст.“, което се разбира 4 ст. златни, защото това е измѣнение на стария законъ. Въ стария законъ фигуриратъ „лева“ и „стотинки“. Той е отъ преди войната. Тогава нѣмаше разлика между книженъ и златенъ левъ. По-късно съ разни закони за бюджетитѣ се внесоха измѣнения и после се установи единъ коефициентъ, по който ще се събиратъ акцизитѣ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Което се прави отъ кого?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Отъ министра на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Коефициентътъ не се измѣнява, г-да. Никжде не е казано, че се измѣнява. Той си остава сжщиятъ, както е въ досегашния законъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Трѣбва да се разбере защо е останало тѣй. Коефициентътъ е 1 къмъ 15. Въ законопроекта трѣбва да остане пакъ сжщата редакция — въ „лева“, като се пресмѣтнатъ златни, безъ да се каже „златни лева“. Защо? Защото, ако поставимъ „златни лева“, на едно мѣсто ще бѣде казано „златни лева“, а на друго — само „лева“. И утре, когато сждилищата ще тълкуватъ този текстъ, ще кажатъ: „Понеже тукъ е казано „златни лева“, а тукъ не е казано „златни лева“, а contra — ще кажатъ — тукъ трѣбва да се разбира „книжни лева“. За да се тълкува еднакво и да се прилага еднакво законътъ, трѣбва да си остане тази редакция, като се знае, че всѣки левъ тукъ се смѣта златенъ и се събира по коефициентъ 1 къмъ 15. Иначе ще изпаднемъ въ хаосъ. Знаете какъ става тълкуването на законитѣ и въ какъвъ хаосъ ще изпадатъ сждилищата, ако не бѣде казано тукъ така.

Толкова по този въпросъ.

По-нататъкъ. Акцизътъ на джибритѣ бѣше досега 40 ст. на литъръ. Сега правимъ разграничение: на кашата отъ сини сливи, които даватъ по-голѣми процентъ алкохолъ, поставяме 3 златни стотинки, които правятъ 45 ст.; а на кашата отъ другитѣ сливи поставяме 30 ст. — тукъ е казано 2 златни стотинки, което, при коефициентъ 1 къмъ 15, прави 30 ст.

Защо е направено това? Съображенията на комисията сж следнитѣ. За да се избѣгне контрабандата, би трѣбвало алкохолътъ да се облага на литъръ и градусъ съ еднакъвъ облогъ, защото разликата въ облога — за едни питиета голѣмъ облогъ, за други малъкъ — създава възможностъ за контрабанда. И за да престане тая контрабанда, и отъ Винарския съюзъ и компетентни хора въ тая областъ искаха облагането да става на градусъ и да бѣде на една база. Като имаме предвидъ, че въ виното има срѣдно спиртъ 10 градуса, а джибритѣ и пр. — 5 градуса, ние намалихме акциза върху джибритѣ отъ 40 на 30 ст., а на виното се постави 60 ст., за да имаме едно еднакво облагане, за да имаме въ единия и въ другия случай облагане на градусъ и за да се премахне тая контрабанда, която досега докарваше голѣми облаги на контрабандиститѣ.

Тия бѣха съображенията, които ни рѣководѣха, когато намаляхме акциза върху джибритѣ отъ 40 на 30 ст., а акциза върху виното оставихме 60 ст. на литъръ.

С. Мошановъ (д. сг): Кажете общинскиятъ налогъ колко е.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Сега разглеждаме законопроекта за измѣнение закона за акцизитѣ. Общинскиятъ налогъ се налага по специаленъ законъ, не се налага съ закона за акцизитѣ. Не се занимаваме сега съ общинския налогъ, а съ закона за акцизитѣ.

С. Мошановъ (д. сг): Но ако направимъ една смѣтка, ще видимъ, че акцизътъ върху литъръ каша отъ джибри или отъ зимни сливи се увеличава заедно съ общинския налогъ отъ 40 книжни стотинки на 105 л.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ама Вие ли казвате това?

С. Мошановъ (д. сг): Да, азъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Досега се плащаше акцизъ по тая законъ, а се вземаше и общински налогъ. Сега се занимаваме само съ размѣра на акциза по този законопроектъ.

С. Мошановъ (д. сг): Но и общинскиятъ налогъ си остава.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Остава си, но то е по другъ законъ. Съ него сега не се занимаваме, ози специаленъ законъ не измѣняваме. Сега се занимаваме съ закона за акцизитѣ.

С. Мошановъ (д. сг): Азъ искамъ да си дадемъ смѣтка, за да бѣдемъ наясно, всичко какво ще плаща производителътъ на литъръ каша. Не е ясно, като се казва „златни стотинки“, колко ще се плаща.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Като дойдемъ до съответния членъ, ще ви обясня. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министър С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Моля ви се. Така не може да се разглежда единъ законопроектъ. Азъ моля народното представителство да изслуша обясненията на г. докладчика, а следъ туй всъки по редъ да взема думата, да си направи възраженията, а ние ще ги имаме предвидъ при гласуването. Иначе не може.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г-да! Да ви посоча разликитъ между първоначално внесения законопроектъ и измѣненията на комисията.

Тия разлики сж следнитъ. Направихме едно измѣнение по отношение размѣра на акциза върху следнитъ спиртни напитки: вермута, ликьора и коняка, за които въ бъдеще ще се плаща акцизъ 1 л. златенъ, което прави 15 л. на литъръ. За да има контролъ, се предвиди, че тия питиета, които се продаваха досега и въ бутилки, въ бъдеще ще се продаватъ само въ бутилки, а въ кръчмитъ може да се продава въ чаши, въ наливно състояние. Иначе не може да става контролъ. Тоя налогъ се предвиди затуй, защото иностранитъ напитки плащатъ сега акцизъ по 8 златни стотинки на градусъ на литъръ. Нашитъ питиета сж освободени отъ този акцизъ. Но иностранитъ производители, като напр. фирмитъ „Чинцано“ или „Мартини Роси“, които произвеждаха по-рано вермутъ въ Италия, при внасянето му у насъ плащаха по 8 златни стотинки акцизъ на литъръ, поради което се изхитриха и почнаха да го произвеждатъ у насъ: внасятъ тукъ есенцията и почнаха да произвеждатъ у насъ вермутъ, за да не плащатъ абсолютно никакъвъ акцизъ.

С. Мошакъвъ (д. ст.): Но съ какво вино го произвеждатъ?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Съ наше вино, но на фиска не плащатъ абсолютно нищо. Съ този законопроектъ ние превиждаме облагането на всички обекти, които подлежатъ на облагане, макаръ тия обекти да сж най-необходими за гражданяна. Поради това ще се съгласите, че фирмитъ спиртни напитки, които се продаватъ на високи цени, трѣбва да се обложатъ повечко. Най-после консумирането на тия спиртни напитки е въпросъ на конфорть, а конфортьтъ трѣбва да бѣде повече облаганъ — не само по тоя законопроектъ, но и по законопроекта за увеличаване приходитъ на държавата, който бѣ гласуванъ отъ насъ преди нѣколко дни на първо четене.

Това сж измѣненията, които направихме въ комисията.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! Азъ намирамъ, че искането на нѣкой народни представители, да се отложи разглеждането на законопроекта, е твърде умѣтно и правилно. И азъ мисля, че би трѣбовало да ни се даде време да проучимъ тоя законопроектъ.

Министъръ С. Стефановъ: Тоя въпросъ е решенъ вече отъ Камарата и нѣма защо да го повдигате.

Ц. Таслаковъ (д): Нѣма защо да се внасятъ за разглеждане законопроекти, непроучени отъ насъ.

Минавамъ на самия законопроектъ, на § 1.

Г. г. народни представители! Когато се облага едно производство, чиято стойностъ и чието количество сж известни, е най-лесно да се опредѣли данъкътъ, който трѣбва да се получи отъ това производство. Но азъ мисля, че единъ данъкъ не може да надмине въ никой случай 10% отъ стойността на облагаемия продуктъ. Тукъ, както се облагатъ материалитъ отъ гроздето и материалитъ отъ ракията, този данъкъ далечъ надминава този процентъ. Ето защо азъ ще моля и васъ и г. министра да намалимъ този данъкъ, както на виното, така и на ракията, съ нѣщо повече, отколкото г. министърътъ го е намалилъ отъ онии данъкъ, който имаме презъ 1931 г. Министерскиятъ съветъ съ постановление направи намаление на облагането и върху виното и върху кашата за 1931 г. и за 1932 г. почти наполовина, а сега виждаме, че въ този законопроектъ данъкътъ и на виното и на ракията е повече, отколкото миналата година го събрахме за двѣтъ години. Не трѣбва да се забравя, че стойността и на виното и на ракията отъ онии презъ 1931 г. бѣше много по-голяма, отколкото е днесъ. И презъ 1932 г., почти до половината на 1932 г., до промѣтътъ, ракията и виното имаха много по-голяма стойностъ, а днесъ стойността и на двата тия продукти е твърде малка.

Азъ ще ви направя тукъ една малка смѣтка за производството на сливовата ракия, за да видите какво може да остане на собственика, производителъ на ракията. Стойността на една хубава сливова градина въ балкана отъ 10 декара не е по-малко отъ 100 хиляди лева, т. е. 10 хиляди лева декара, защото една овощна градина не може да се създаде току така отъ невидено — иска се работа, искатъ се разноси, иска се добро гледане, иска се и време, докато се хванатъ младитъ фиданки, за да дадатъ плодъ и т. н. и т. н. Ще има, значи, на тѣзи 100.000 л. само лихва 8.000 л. годишно. Има амортизация за обработването около 3.000 л. годишно. За обирание и прибирание на плодоветъ ще има 8 работника дневно, по 30 л. — 2.400 л. Има амортизация на сѣдоветъ — въ които се прибира сливовата каша и пращинитъ — около 2.000 л.; за поддържане инсталацията за варенето на самата ракия, казанитъ, буретата, въ които се туря ракията — 600 л. Всичко 16.000 л. А какво можемъ да добиемъ ние отъ тая сливова бахча бруто приходъ, това е много ясно. Отъ 10 декара ще се получатъ по 1.000 литри — 10.000 литри каша. И кашата ще даде на сто литри срѣдно 16 литри ракия, която, продадена по 10 л. литъръ, ще струва 16.000 л.

Вие виждате тукъ, че, сравнително взето, рааходитъ и приходитъ сж квитъ. А понеже производителътъ на ракията работи съ собствени сили, не плаща на работниця, самъ си прави всичкото, заради това може да изкара нѣщо. Азъ тукъ ви говоря за срѣдни цифри и за една цена срѣдна 10 л. на литъръ, както е днесъ. Вие можете да купите сега по балканскитъ мѣста сливова ракия по 6—12 л. Отъ 100 литри сливова каша се добива срѣдно около 15 литри ракия, срѣдно отъ 26—30% крепкостъ — продажна цена срѣдно 9 л. = 135 л. Остава за производителя около 45 л. и то въ най-щастливъ случай.

Ето защо мисля, че този данъкъ, както е поставенъ — 6 ст. на литъръ — дохожда около 3 ст. на литъръ каша. Азъ смѣтамъ, че може да се остави само 2 ст. Тогава ние ще имаме 30 ст. на литъръ каша прякъ държавенъ данъкъ. Имаме и 30—32 ст. общински налогъ и ставатъ пакъ 62 ст. на литъръ.

Ерго, ако искаме да погледнемъ правилно на туй производство, ако искаме да създадемъ единъ законъ, по силата на който данъкоплатецътъ да плаща тоя данъкъ съ воля, съ готовност, ние трѣбва да го туримъ колкото се може по-умѣренъ: туримъ ли единъ прекаленъ данъкъ, тогава контрабандата ще се шири. И кой губи отъ тая контрабанда? Губи най-напредъ производителътъ, защото, като я крие, той не може явно да я продава, и когато купувачътъ отиде да купува неговата стока, намира добри условия, за да купи на твърде низка цена производството му. Въ този случай губи и държавата, защото на контрабандираното количество не може да вземе никакъвъ данъкъ. Умѣренъ ли е данъкътъ, възприетъ ли е отъ населението, отговаря ли той на производството, никой нѣма да иде да рискува да прави контрабанда. Този въпросъ се е разисквалъ толкова пѣти въ комисията; по тоя въпросъ сж се размишлявали мисли и въ всички случаи, когато е ставало дума за акцизъ на питиета — вино и ракия — и самиятъ г. министъръ, и членоветъ въ комисията, и всички онии, които бораватъ съ тоя въпросъ, сж бивали на едно и сѣщо мнение, че когато данъкътъ ще бѣде по-умѣренъ, тогава контрабандата ще бѣде предимно по-малка, и въ случая ще има по-голяма полза и самиятъ производителъ, и държавното съкровище.

За лозята, за виното въпросътъ е още по-сложенъ, защото производството на вино е много по-сѣпно. Наистина, то се продава, сравнително ракията, по-сѣпно, защото цената на килограмъ вино не трѣбва да сравняваме съ цената на килограмъ ракия, но като сравняваме цената на онова количество грозде, отъ което се добива виното, ще намѣримъ, че то има по-голяма цена. Обаче не може да се прекалява и съ данъка върху виното, защото, за да се поддържа едно лозе, разноситъ сж твърде голѣми. Азъ не съмъ пресмѣтналъ точно колко сж, но азъ смѣтамъ, че за да поддържате едно лозе, трѣбва най-малко три пѣти по-голями разноси, отколкото да поддържате една овощна градина за сливова ракия.

Ето защо и тамъ, дето сте турили 4 ст. на градусъ данъкъ, е много, и азъ ходатайствувамъ да бѣде намаленъ съ 2 ст.; както данъкътъ върху сливовата каша трѣбва да се намали съ 1 ст., така сѣщо и данъкътъ върху виното да се намали съ 2 ст., защото гроздето плаща данъкъ и като вино, и като ракия, която се добива отъ калъта, отъ пращинитъ. Азъ апелирамъ най-енергично предъ г. министра да се съгласи съ мене по този въпросъ, да се направи това намаление на данъка, защото по тоя пътъ не може да се върви. Онии денъ одобрявахме министерски постановления за миналогодишенъ данъкъ,

който бѣше съ 5 ст. по-малък. Сега се качва съ 5 ст. наово, когато миналогодишното и по-миналогодишното производство имаше по-голяма цена, а днесъ вече цената и на ракията, и на виното е твърде малка.

Още веднъж се обръщамъ къмъ Васъ, г. министре, и Ви моля най-енергично, най-добросъвестно, най-приятелски да се съгласите съ мене. Моля и г. г. народните представители да гласуватъ това мое предложение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тодоръ Бончевъ. (Голѣма глъчка)

Министъръ С. Стефановъ: Г. председателю! Не се чува нищо.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля г. г. народните представители, които иматъ да разговарятъ нѣщо, да отидатъ въ кулоара.

Т. Бончевъ (д. ст.): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Парламентарната комисия по Министерството на финанситъ внася законопроекта на министра за изменение и допълнение закона за акцизитъ и пр. твърде много разширенъ. Поради това смѣтамъ, че г. председателътъ ще ми позволи да отлѣля малко повече време за разглеждането чл. 1, който е свързанъ съ нѣколко други члена отъ самия законопроектъ.

Азъ смѣтамъ — а не само азъ, а и мнозина други — че въпросътъ за акциза не е само фискаленъ въпросъ. Гръшка би се направило отъ тия, които приказватъ отъ тая трибуна, ако разглеждатъ въпроса като чисто фискаленъ въпросъ: първо, затова, защото акцизътъ засѣга препитанието, живуването на повече отъ 600 хиляди души лозари и овощари, засѣга, съ една дума, хлѣба на едно грамадно производително население въ България. Отъ тукъ и становището ми, че въпросътъ е стопански и държавенъ. Тѣй разглеждайки въпроса, не ми прѣчи да призная, че на министра на финанситъ днесъ за днесъ сѣ необходими нови облози, защото държавата трѣбва да живѣе. Трѣбва да се намѣри, обаче, една срѣдина между приходитъ на държавата и възможноститъ на данькоплатеца.

Кого засѣга преди всичко нещото изменение на закона за акцизитъ? Най-сѣщественото и най-голямото доходно перо е, безспорно, акцизътъ върху виното. Ние произвеждаме къмъ 200 милиона литри вино и то е фактически главниятъ обектъ за облагане. Може ли българскиятъ винарь да плати сега предвиждания увеличенъ акцизъ? Единъ споръ твърде интересенъ. Миналата година, при изменението на закона за акцизитъ, азъ твърдѣхъ, че българскиятъ винарь, давайки дори 30 ст. акцизъ на литъръ вино, не ги дава отъ ज्या си, а ги дава отъ загубата си, и доказахъ съ цифри, които не се оспориша отъ министра на земледѣлието — а това е много важно — че продаде ли единъ лозаръ виното си подъ 5.50 л., той е въ загуба. А известно е на г. министра на финанситъ, известно е на членоветъ на финансовата комисия, известно е на всички народни представители, че севернобългарскитъ вина и голѣма частъ отъ южнитъ — тия отъ краймориецо, отъ Анхиало и Бургазко — иматъ цена между 2.80 л. и 3 л. литъра. И понеже тази цена стои твърдо две години, ние виждаме явления, които не сѣ много радостни и които не могатъ да радватъ никого. Въ цѣли лозарски центрове въ Северна България, както и въ Южна България — Анхиало и Бургазъ — винаритъ сѣ прелъ фалитъ, защото 2 години удържаха да плащатъ акциза, но тая година, която ги свари безъ пари и безъ възможностъ да си купятъ синъ камъкъ, тѣ сѣ въ невъзможностъ да плащатъ акциза си. При туй състояние на нѣщата идва и тоя законопроектъ за акцизитъ. Азъ не мога да стоя на становището, че държавата не може, не бива да вземе отъ лозаря нѣщо; съгласенъ съмъ, че трѣбва да вземе. Миналата година почти цѣлиятъ Парламентъ гласува изменението на закона за акцизитъ, гласува и закона за вината; чрезъ тия два закона Парламентътъ търсѣше дебушета на българскитъ вина, които не можеха да намѣрятъ по-добра цена. Постанови се задължителната продажба на безалкохолното вино, за да може да се пласира известно количество вино; прие се да се произвежда оцетъ само отъ вино, за да може да се пласиратъ по-доброкачественитъ вина, та по-доброкачественото вино да получи по-добра цена. Това е истината. И сега законътъ, който ни се предлага, би могълъ да намѣри одобрение, дори при тѣзи размѣри на акциза, ако сѣ постановленията, които сѣ въ него, не се запушватъ дебушетата на вината.

Преди да почна да разглеждамъ конкретно постановленията на законопроекта, какво може и какво трѣбва да се

направи, азъ съмъ длъженъ да отхвърля мисълта въ докладчика, че акцизътъ върху ракиитъ и вината трѣбва да се движи въ пропорция на градуситъ, въ смисълъ: 5° ракия — 30 ст. акцизъ, 10° вино — 60 ст. акцизъ. Най-напредъ трѣбва да се разбере, г. г. народни представители, че първичнитъ продукти на плодовитъ ракии се получаватъ по-евтино, почти безплатно, когато виното, както споменахъ и което твърдя, струва на производителю близо 5.50 л. килограмътъ. Не може, следователно, градуситъ на ракията да служатъ за база при облагането на вината. Това е една основна грѣшка.

Съ кои постановления на законопроекта, г. г. народни представители, се запушватъ дебушетата за виното? Въ § 1 четемъ: „Къмъ п. 3 на чл. 2 отъ закона за акцизитъ и пр. се прибавя следната нова алинея:

„Сжщитъ питиета отъ мѣстенъ произходъ, изключая плодовитъ ракии, се продаватъ само въ бутилки, надлежно обандеровани, и се облагатъ съ 1 л. акцизъ на литъръ.“ Не се казва, че е златенъ левъ и затова ще трѣбва да се допълни Този въпросъ въ комисията се разгледа и се прие — и азъ мисля, че или г. докладчикътъ изпадна въ грѣшка или опущение — да се обандероватъ бутилкитъ, обаче на финитъ напитки — напр. на ликьора — които влизатъ отаънъ, и които, споредъ закона, плащатъ акцизъ по 8 ст. златни на градусъ. Но конякътъ и мастиката сѣ две български народни питиета

И. Лѣкарски (д. ст. Ц): Конякътъ е изключенъ.

Т. Бончевъ (д. ст.): Ако конякътъ се продава въ бутилки, кръчмарътъ ще вземе една бутилка конякъ, ще я отлуши, ще прави конякъ въ мазата, ще долѣва бутилката и ще продава. Така ще насърдимъ контрабандата, безъ фактически държавата да вземе 1 л. приходъ, защото производството на конякъ и мастика е много просто, когато другитъ напитки се произвеждатъ малко по-мѣчно, тѣ трѣбва да се произвеждатъ въ фабрики. А забранявайки внасянето на конякъ и мастика съ голѣмия акцизъ, безспорно тукашнитъ кръчмари ще печелятъ. Затова нека изрично се спомене въ текста на п. 3 отъ чл. 2, че се изключватъ мастиката и конякътъ, защото държавата нѣма да вземе нито 1 л. приходъ, а законътъ само ще отечкава положението на производителитъ лозари безъ полза.

По-нататкъ въ законопроекта се предвижда увеличаване облога на спирта, полученъ отъ винена ракия, който сега възлиза на 25.50 л. на литъръ. За виното се плаща единъ пѣтъ акцизъ по 60 ст. на литъръ или за 10 литри, отъ които се добива 1 литъръ спиртъ, ще се плати 6 л. акцизъ, за изварка — 7.50 л., за общински налогъ — 6 л. и акцизъ на ракията 6 л., всичко 25.50 л. Ако оставимъ, както каза докладчикътъ, и конякътъ да бѣде облаганъ съгласно закона съ 1 л. златенъ на литъръ, а единъ литъръ конякъ се прави отъ половинъ литъръ спиртъ — то облогътъ върху единъ литъръ виненъ спиртъ, обрнатъ на конякъ, ще възлѣзе точно на 85 л. — едно облагане, съгласно сѣ се и вие, много голѣмо отъ което нѣма да има фийда, защото конякътъ нѣма да се пие, а повтарямъ, че той е едно народно питие.

Въ § 1 има и две несъобразности. Така, напр., дадекътъ 18 стотинки на литъръ вино, предназначено за варене на ракия, се намалява на 5 стотинки на литъръ.

Въ § 2, буква г, на чл. 2 е казано, че каша отъ медъ и отъ вино се облага по 4 стотинки на литъръ. Споредъ менъ тази буква г на пунктъ 2 трѣбва да се премахне. Каква стопанска нужда налага да варимъ ракия отъ медъ? Никаква. Това постановление отегчава и овощара, отегчава и лозара, безъ да има нѣкаква полза отъ него. Азъ смѣтамъ, че изваряването на каша отъ медъ трѣбва да бѣде забранено отъ закона за акцизитъ, защото това е даване на една възможностъ да се заобикаля законътъ и да се вари вмѣсто медъ нѣщо друго. Нито фискътъ ще има полза отъ това, нито производителитъ-овощаръ.

Ако приемаме, че законътъ ще трѣбва да създава дебушета на вината, ще трѣбва да се спремъ малко повече на постановленията въ закона, които създаватъ такива дебушета, на постановленията, които уреждатъ фабриката-цията, производството на оцетъ отъ вино.

Най-напредъ азъ моля г. докладчика да оттегли постановленията, които се отнасятъ до фабриката на оцета и да се препратятъ тѣ отново въ комисията за ново разглеждане. Отъ това ще спечели г. министърътъ на финанситъ, защото ще има по-малко спорове тукъ, ще спечели и самиятъ законъ, ще спечели и производителитъ. Ако приемемъ тѣзи постановления за фабриката на оцета, така, както сѣ редактирани въ законопроекта, съ всичкитъ тѣзи акцизи, съ тѣзи изменѣния, съ тия градуси и т. н.,

ще трябва да ангажираме цял един щаб от химици, на които да дадем задача да провѣрват нашите 15 оцетни фабрики, всеки ден да имат работа, без да има нѣкаква реална полза от това. Знае се, че от миналата година се забрани производството на оцет от спирт и се произвежда оцет само от вино и затова трябва да внимаваме да не би вмѣсто да изпишемъ вежди, г. г. народни представители, създавайки тѣзи дебушета на виното, да извадимъ очи. Предлага се от хора, които познават материята, от хора, които имат интересъ, щото от закона да излѣзе нѣщо хубаво, акцизътъ върху оцета да бѣде замѣненъ съ патентъ или съ абонаментъ. Знаете количеството на сждоветъ, въ които се произвежда оцетъ, знаете капацитета на фабриките. Споредъ този капацитетъ на 15-тѣ фабрики, които се предполага, че ще фабрикуватъ 10—15 милиона литри оцетъ, ще ги обложите съ съответния патентъ и ще освободите държавата от задължението да се занимава съ тѣхъ.

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Разумнитѣ работи мѣчно се приематъ.

Т. Бончевъ (д. ст): Г. министърътъ на финансите въ комисията, пък и въ изявленията си тукъ каза, че е готовъ да възприеме всѣко добро мнение, което ще дойде да оправя закона. Въ комисията не единъ път г. министърътъ е деклариралъ: „Кажете нѣщо друго, ще го възприема, ако е по-хубаво отъ това, което се предлага“. Азъ смѣтамъ, че ако премахнемъ акциза върху оцета и въведемъ патента или абонамента, държавата ще спечели отъ това. Азъ бихъ желалъ г. министърътъ да се донита до сведущи хора по въпроса. Ако ще трябва да се опредѣля киселинността на оцета, разбира се, това е работа на химици, на хора специалисти и ще трябва да се назначатъ двама химици въ София, двама въ Варна, двама въ Пловдивъ, на които ще се плащатъ заплати. А въ края на краищата, колко лева акцизъ би се получилъ отъ оцета, това е единъ голѣмъ въпросъ. Споредъ нашитѣ пресмѣтания, въ България се консомиратъ 5 литри оцетъ на глава, при 6 милиона население се консомиратъ 30 милиона литри оцетъ.

И. Драгойски (д): Не е възможно.

Т. Бончевъ (д. ст): Вие провѣрете у Васъ, въ кѣщи, колко оцетъ се консомира.

И. Драгойски (д): Кой ще провѣрва?

Т. Бончевъ (д. ст): Една малка част се продаваше отъ производителитѣ винари, а останалата по-голѣма част се продаваше отъ фабриките безъ да има режимъ, който да ограничава производството и продажбата на оцета. По сведенията, които има Министерството на финансите, ще се види колко литри спиртъ е продаденъ съ намалена цена на оцетнитѣ фабрики и колко литри 8-градусовъ оцетъ е полученъ отъ тоя спиртъ. Продаденото количество спиртъ за оцетъ въ нѣколко години ще ви даде количеството на произведеная оцетъ. Но, повтарямъ пакъ, ако се усвои това, което се предвижда въ законопроекта, можемъ да дойдемъ до едно положение да задѣлимъ дебушетата на виното, вмѣсто да ги отпусимъ. И азъ смѣтамъ, че г. докладчикътъ и г. министърътъ трябва да се съгласятъ, този въпросъ, който за нѣколко часа може да бѣде уясненъ въ комисията отъ хора, които познаватъ материята, да се отнесе тамъ и следъ това да дойде тукъ да го разгледаме.

Азъ моля г. министра да се съгласи, въ § 1 акцизътъ на виното да бѣде оставенъ въ миналогодишния размѣръ. Начинътъ на събирането акциза азъ казахъ въ комисията, че го смѣтамъ възприемчивъ и може да даде резултати.

Говорихъ въ комисията, че ако виното днесъ има ниска цена, основната причина е тази, че винената търговия въ България се монополизира, че тя е монополъ на около 20 души търговци. Въ производителнитѣ винарски центрове търговци на вина не идватъ. Вината се купуватъ отъ поемни лица на ангресиститѣ, препащатъ се въ консомативнитѣ центрове и сж обектъ на търговия въ рѣцетъ на нѣколко души. И нѣмайки търсене въ селата, ценитѣ се държатъ твърдо отъ ангресиститѣ-винари. Кой печели? Производителтѣ губи, губи и консоматорътъ, а едриятъ търговецъ, който препродава виното, печели.

Интересенъ е фактътъ, че отъ 1918 г. до 1933 г. ценитѣ, плащани на производителитѣ на вината сж варирали между 5—10—11—12—13 л., безъ да се мѣнятъ много продажнитѣ цени на виното въ консомативнитѣ центрове.

Така, напр., по-миналата година при цена 5—6 л., плащана на производителя на вино, въ София се продаваше виното 15 л. Миналата и тази година, при цена 3 л., плащана на производителя, пакъ се продава тукъ 15 л. Значи, има единъ посредникъ между производителя и консоматора, който не се улавя да плаща и който, както се изрази единъ голѣмъ човѣкъ, прави кѣщи въ София и въ голѣмитѣ консомативни центрове. Ето защо азъ хвърлихъ въ комисията идеята: акцизътъ да бѣде плащанъ отъ продавача на виното и ракията пропорционално на ценитѣ, по които той ги продава на консоматора. По този начинъ азъ считамъ, че акцизътъ ще бѣде по-лесно събранъ и че държавата ще получи по-много доходи. И ви давамъ смѣтка. Въ България има 25.000 кръчми, отъ които 19.000 кръчми въ селата и по-малкитѣ паланки, останалитѣ 6.000 кръчми въ по-голѣмитѣ консомативни центрове харчатъ отъ 1 до 10 вагона годишно по цена отъ 15 до 24 л. литъра. Въ София, като изключимъ по-малкитѣ питиепродавници, виното се продава срѣдно 15 л. литъръ. Събирането на акциза отъ питиепродавцитѣ може да стане много по-лесно, отколкото отъ купувачитѣ. По този начинъ ще бѣде освободенъ и сливарътъ, и овошарътъ, и лозарътъ отъ тормоза да плаща акцизъ и да се занимава съ него. Кръчмарътъ ще подаде декларация на каква цена продава виното и тогава ще се каже: при продажна стойностъ 10—15 л. литърътъ — 1 л. акцизъ. Това не само че е възможно, но това е лесниятъ начинъ на събиране акциза. Азъ твърдя, че при сегашния начинъ могатъ да се намѣрятъ по-много пътеки за контрабанда, отколкото при този, който предлагамъ. И смѣтамъ, че, ако § 1 се върне наново да се разгледа въ комисията, при една по-голѣма заинтересованостъ на народнитѣ представители да присъствуватъ тамъ и да помогнатъ, би се намѣрила възможностъ, г. министърътъ на финансите, при по-малкъ облогъ на производителитѣ, да получи по-голѣмъ приходъ за фиска.

К. Корзковъ (д): Ами другиятъ законъ — за засащане на приходитѣ? Той не туря ли данѣкъ върху кръчмаритѣ?

Т. Бончевъ (д. ст): Колко е той? Въпросъ е за виното. Моята мисль е акцизътъ да се плаща не отъ продавача или купувача, както е въ законопроекта, а да се плаща върху цената, на която се продава виното. Въ селата виното се продава 6 л. — ще плати 20 ст. акцизъ; въ София се продава 24 л. — ще плати 80 ст. Голѣми количества вина, спиртъ, ракии, коняци и пр. се продаватъ въ голѣмитѣ населени пунктове, като София, Пловдивъ, Бургазъ, на по-висока цена; върху нея ще турите акциза. По този начинъ ще облекчите тѣзи, които ги продаватъ по-евтино. Това е моето желание.

Затуй моля г. министра и г. докладчикъ да се съгласятъ § 1 да бѣде внесенъ наново въ комисията. Ако това не стане, нека народното представителство се запита, може ли да гласува спокойно 60 ст. и 30 ст. акцизъ на литъръ вино или ракия, когато — наблѣгамъ на тази мисль — лозарътъ и овошарътъ губятъ? Много нечовѣшко е отъ единъ човѣкъ, който нѣма хлѣбъ да яде, да поискашъ да отрѣже отъ прѣста си, за да храни другитѣ! Азъ бихъ желалъ тѣзи, които защищаватъ законопроекта, да ме убѣдятъ, че при днешната продажна стойностъ на виното лозаритѣ печелятъ. Азъ твърдя — и, ако е необходимо, ще го докажа — че сега на най-добрия лозаръ, който хвърля въ производство труда на своето семейство и не си служи съ чужди трудъ, виното не може да му струва по-малко отъ 5 л. литърътъ. При положението, че го продава 3.50 л., ще бѣде нечовѣшко да му се поиска акцизъ, какъвто законътъ предвижда.

Следъ тѣзи нѣколко бележки по § 1 азъ мисля, че г. докладчикътъ ще се съгласи § 1 сега да не се гласува, а да се върне въ комисията, кѣдето да бѣде разгледанъ отъ ново и въ послѣствие да бѣде гласуванъ. (Нѣколко народни представители, отъ разни мѣста, ржкоплѣскаатъ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Тодоръ Тонковъ.

Т. Тонковъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Г. министърътъ на финансите е длъженъ да се грижи за стабилизиранието на държавния бюджетъ. Днесъ въ тия трудни времена за държавата, много трудно е, както за него, така и за народното представителство, за всички насъ тукъ, да направимъ единъ бюджетъ, който утре да излѣзе отъ Парламента, ако не всецѣло — както трябва — поне горе-доду стабилизиранъ. Азъ мисля, че г. министърътъ на финансите, който ни представя настоящия

законопроектъ по отношение на облога върху кашата отъ плодове, отъ грозде, въобще отъ всички ония овощия, отъ които се произвеждатъ спиртни питиета, който е дълженъ, както казахъ, да се грижи за намиране приходи на държавата, днесъ трѣбва да има предъ видъ и много други приходоизточници, на които да посегне и да вземе онова, което е необходимо за държавата, а не да посѣга на българския лозаръ. Вие всички знаете, а особено тия отъ васъ, които сѫ лозари — знае се това и тамъ, долу, всрѣдъ народа — че българскиятъ лозаръ изнемогва.

Г. г. народни представители! Българскиятъ лозаръ е днесъ въ страшно окаяно положение. Българскиятъ лозаръ, който днесъ работи лозе и очаква 50% отъ своя доходъ да му дойде отъ гроздето, днесъ е изправенъ предъ страшна дилема — какъ ще понесе тѣзи нови облози, които му стоваряме. Миналата година акцизътъ бѣше 30 ст. на литъръ вино и 40 ст. на литъръ ракия. И когато дойде есенята и се събираше гроздето, търговцитѣ на вина, които плащаха по-голямъ акцизъ, казаха: „Ние не сме равноправни съ васъ, производителитѣ; ние понасяме двойно и тройно облагането и на виното, и на ракията, и като така ние ще си го вземемъ отъ васъ“. Българскиятъ лозаръ бѣше поставенъ въ положение да вика и да протестира и работата дойде до Министерския съветъ и Министерскиятъ съветъ изравни съ акциза, който се плащаше отъ лозаря, отъ производителя, акциза, който плащаша търговцитѣ.

Ето защо, г. г. народни представители, азъ мисля, че днесъ, когато финансовиятъ министъръ увеличава акциза на виното отъ 30 на 60 ст., прави се страшна пакостъ на българското лозарство. Този народенъ представителъ, който що-годе разбира, който има понятие отъ лозарство, той не може да се не възмути сега отъ този голѣмъ облогъ, съ който окончателно ще съсипе, ще убиемъ българския лозаръ. Презъ есенята имаше гроздето по 1.20 л. литъръ вино по 3—4 л. и то южнитѣ вина, а севернитѣ — по 2 л.; и когато вие туряте по 60 ст. акцизъ на литъръ вино, не си правете иллюзия, че българското лозарство ще остане на тази висота, на която се е издигнало до днесъ. Ние окончателно ще го убиемъ. Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че нѣма да се намѣри тукъ народенъ представителъ — не лозаръ, но който и да бѣде — да вдигне ръка и да гласува за тоя високъ акцизъ върху виното.

Азъ ще моля г. министра да се съгласи, като знае и вижда какво е положението на българския лозаръ, виното да си остане съ акцизъ 30 ст., както бѣше миналата година. Да се има предъ видъ още, че този облогъ се плаща и на общината, следователно облогътъ се удвоява. Ако остане това положение ние смѣтаме, че то е непоносимо; тогава окончателно ще убиемъ лозарството. Азъ моля г. министра на финанситѣ да се вслуша въ гласа на всички ни и § 1 да се върне въ комисията, да бѣде поправенъ, като остане акцизътъ на виното 30 ст., както бѣше миналата година. (Нѣкои отъ земледѣлцитѣ ржкоплѣскатъ)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Предложениятъ ни отъ г. министра на финанситѣ законопроектъ — 58-то измѣнение на закона за акцизитѣ — макаръ да се каза отъ тукъ (Сочи министерската маса), че 40 дни се е разисквало върху него, дойде въ Парламента, и следъ излизането му отъ комисията, все пакъ е едно недоносче.

Г. г. народни представители! Азъ не знамъ дали може нѣкой отъ насъ да вдигне ръка за този законопроектъ, който увеличава данъчната тежестъ на българския лозаръ, на българския производител, който увеличава акциза на литъръ вино отъ 30 на 60 ст. При общински налогъ 60 ст. на литъръ, облогътъ върху литъръ вино става 1.20 л. Г. докладчикътъ казва, че не го интересуватъ общинскиятъ налогъ 60 ст. Насъ пъкъ ни интересува дори едната стотинка, която ще излѣзе отъ джоба на данъкоплатеца, на лозаря, на производителя — земледѣлецъ.

Г. г. народни представители! Направете си следната емѣтка. Споредъ последното измѣнение на закона за акцизитѣ отъ 1924 г., на литъръ вино се плащаше акцизъ 5 златни стотинки, а споредъ сегашния законопроектъ ще се плащатъ 4 златни стотинки.

Н. Попивановъ (з): Но въ 1924 г. виното имаше цензъ 12 л. литъръ,

А. Аврамовъ (з): Да — вземете предъ видъ каква цена имаше виното презъ 1924 г.

С. Мошановъ (д. ср): Тогава Сговорътъ управляваше. (Смѣхъ всрѣдъ земледѣлцитѣ)

А. Аврамовъ (з): Вземете предъ видъ каква цена имаше тогава гроздето, каква цена имаше ракията. Кой не знае, че тогава виното се продаваше отъ 10 до 14 лева литъръ на едро, а ракията — по 65—70—80 лева литърътъ? Като вземете предъ видъ разликата между ценитѣ на тия произведения презъ 1924 г., и ценитѣ, които иматъ тѣ днесъ, азъ ви питамъ, можете ли съ чиста съвѣсть да законодателствувате така? Днесъ въ Северна България вината се продаватъ 2.50 — 3 лева литърътъ а есенно време мѣстата се продава по 1.50 л. килограмътъ. Днесъ ценитѣ на виното сѫ толкова спаднали, че ако посмѣете да вдигнете ръка за 1.20 л. налогъ на литъръ вино, това ще покаже, че вие не знаете какво правите, или че само искате да законодателствувате на всѣка цена и какъ да е. Азъ ще ви наведе единъ прѣсенъ примѣръ отъ моята околия. Единъ лозаръ, свещеникъ отъ едно село . . .

Н. Попивановъ (з): Александрово — кажи го.

А. Аврамовъ (з): . . . е дошелъ до положение, че на 28 мартъ лозята му се продаватъ. Тоя свещеникъ си е ималъ приходи отъ обикновенитѣ треби, получавалъ е и заплата, занимавалъ се е и съ земледѣлие, а днесъ му се продаватъ лозята! Защо? Затуй защото не може да си плати, защото е задлъжнилъ. Тоя човѣкъ самъ работѣше лозята си, бѣше и пициниеристъ. Когато дойде време да се прѣскатъ лозята, ще го видите самъ да отива да ги прѣска. Но въпреки тоя непосиленъ трудъ, този свещеникъ не можа да си наплати и неговитѣ лозя днесъ сѫ обявени на проданъ. Днесъ въ Ески-Джумая имаше лозари, които сѫ предъ форменъ фалитъ. Азъ ви питамъ: при това положение какъ можемъ да увеличаваме акциза върху виното и ракията, както ни се предлага днесъ? — Не можемъ.

Земледѣлската парламентарна група по-рано въ едно свое заседание взе решение — г. Тонковъ не го каза — . . .

Г. Тонковъ (з): Забравихъ да го кажа.

А. Аврамовъ (з): . . . споредъ което ние не ще поддържаме този законопроектъ, който увеличава акциза върху виното.

Л. Станевъ (раб): Това решение е за предъ селянитѣ, за предъ земледѣлцитѣ, а тукъ ще гласуватъ законопроекта.

Г. Тонковъ (з): Не е вѣрно.

К. Кориковъ (д): Това увеличение е по решение на Министерския съветъ.

А. Аврамовъ (з): Азъ не знамъ какво е решилъ Министерскиятъ съветъ, но ако отидете днесъ въ селата, ще видите колко е тежко положението тамъ.

К. Кориковъ (д): Министерскиятъ съветъ е решилъ.

А. Аврамовъ (з): Ако Вие отидете да видите тежкото положение на селянина днесъ, не зная дали ще ми задавате такива въпроси.

Дайте да създадемъ законопроектъ, който да облекчи тежкото положение на селянина, претоварения селянинъ производител, какъвто и да е той, който е огладнѣлъ, обосѣлъ и оголѣлъ. Дайте да му помогнемъ.

К. Кориковъ (д): Вие не сте отъ тази група. Вие сте изключенъ отъ тази група. Какво приказвате отъ нейно име?

А. Аврамовъ (з): Има изключени съвѣсти на нѣкои народни представители тукъ, но какво да ги правимъ. Вашитѣ съвѣсти сѫ изключени. Какво да правя, като ми задавате такива въпроси.

Азъ казвамъ, че настоящиятъ законопроектъ — познанийки болкитѣ на населението долу — не бива да се гласува. Нека министърътъ на финанситѣ се съгласи да се повърне законопроектътъ обратно въ комисията, за да се проучи въпросътъ и да му се даде едно справедливо разрешение. Иначе ние ще наливаме отъ пусто въ праздно. Вие

знаете положението долу въ селата. Селянинът имаше единъ единственъ доходъ, съ който си купуваше и газъ, и солъ, и други нужди предмети. Това е доходътъ отъ яйцата. Вие знаете какъ спадна цената имъ. И днесъ, като увеличимъ акциза върху виното, не зная дали ще бжде въ положение, който и да е отъ васъ да отиде въ селото да каже два лафа. Този селянинъ не ви даде своето довърне на 21 юний 1931 г., за да го товарите съ данъци. Данъцитъ му бѣха дотегнали.

Ние искаме законопроектът да бжде оттегленъ и да се върне въ комисията, за да се нагоди тъй, както подхожда на широкитъ народни маси. Иначе съ всего, при туй претоварване, ние не ще постигнемъ абсолютно нищо. Ние ще създадемъ само една суматоха, която и безъ това е създадена. И нека не се каемъ утрепния день, че имало хора, които агитирали противъ днешното правителство. Не сж законопроектитъ и реформитъ — отъ този родъ, които ще сцепятъ и народно представителство, и народъ къмъ правителство. Съ тѣзи законопроекти ние ще сбъркаме. Нека г. министърътъ — повтарямъ — се съгласи § 1 отъ настоящия законопроектъ да се върне въ комисията, за да може да се даде едно правилно разрешение.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Димитъръ Икономовъ.

Д. Икономовъ (нез): Г. г. народни представители! И този законопроектъ въ основата си има косвени облагания, такива, къмъ каквито прибѣгватъ, особено следъ войната, всички министри въ цѣла капиталистическа Европа и Америка, защото косвенитъ облози най-леко се събиратъ, най-незабелезваеми сж и, най-после, биватъ въ предплата ижасирани въ държавната каса. Тѣзи три преимущества безспорно сж наложили и на българския министъръ на финанситъ да прибѣгне къмъ косвенитъ облози. Когато се казва, че косвенитъ облози сжществуватъ навредъ, азъ бързамъ да ви кажа, че не е изключена и въ съветска Русия тази система, но съ голѣмата разлика, че тамъ, при бюджетъ отъ 21 милиардъ рубли, само 300 милиона рубли произхождатъ отъ косвенитъ облагания. Това сж митата на внесенитъ отъ чужбина стоки. А у насъ, и вредъ другадѣ, приходитъ отъ косвенитъ налози надминаватъ винаги ония отъ прѣкитъ налози. Този законопроектъ цели нѣколко важни, масови артикули, такива, които въ края на краищата се консомиратъ отъ грамадната частъ, отъ трудовото население въ села и градове и, следователно, тия приходи ще излѣзатъ именно отъ джобоветъ на тия данъкоплатци. Азъ изхождамъ отъ една околия, кждето този въпросъ е жизненъ за цѣлото население.

А. Бояджиевъ (раб): Което отдавна те е отрекло.

Д. Икономовъ (нез): Този въпросъ ще го преценяватъ други.

А. Бояджиевъ (раб): Населението, което ти е дало мандатъ, не ти дава право да приказвашъ отъ негово име.

Д. Икономовъ (нез): Други има да преценятъ това и въ края на краищата ще видимъ, кой ще бжде отреченъ: азъ ли, или вие, които говорите само по клишета.

И. Драгойски (д): Изпждете го въ Цариградъ, като Раковски.

Д. Икономовъ (нез): Азъ нѣма кжде да отида, азъ съмъ тукъ на своя постъ, за да изпълня своя дългъ, а има партия, има и приятели, които ще преценятъ мѣето поведение, моята дейность, ще преценятъ и вашата. (Сочи работниците).

А. Бояджиевъ (раб): Партията и тия, които сж те избрали, ти казватъ да си дадешъ оставката.

Д. Икономовъ (нез): Ако е въпросъ да си дамъ оставката, вие трѣбва да знаете, че има една околия, има една цѣла троянска организация, която не мисли като васъ. Ако искате да знаете, въ България има достатъчно мислящи като менъ. И азъ представлявамъ именно ония, които мислятъ и които нѣматъ капакъ на очитъ си.

А. Бояджиевъ (раб): Ти представлявашъ такива като тебе.

Д. Икономовъ (нез): Азъ представлявамъ тѣхъ, и ще продължавамъ да мисля така.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг): Това е излишенъ споръ.

П. Попивановъ (з): (Къмъ работниците) Вие най-малко мислите за народа.

М. Райковски (з): Не сте му дали вие мандатъ.

А. Бояджиевъ (раб): Неговиятъ мандатъ е отнетъ.

С. Мошановъ (д. сг): Оставете Събранието да върши сериозни работи, а не да се занимава съ мандати. Неговиятъ мандатъ не ни интересува.

Т. Тонковъ (з): Въ клуба се разправяйте, а не тукъ. Идиоти! Тукъ намъ главата ни гори.

П. Попивановъ (з): Нѣма да ви оставимъ да правите църкове тукъ.

Г. Кръстевъ (д. сг): Съзнателно искате да прѣчнете на работата.

Д. Икономовъ (нез): Азъ изхождамъ отъ мѣста, за които този въпросъ — налогътъ върху материалитъ, отъ които се вари ракия — е жизненъ, и затова ще ми позволите да кажа нѣколко думи повече върху него.

Стойността на ракията, г-да, напоследъкъ е спаднала толкова, че производството струва по-малко, отколкото данъкътъ, който ще се събере по този законопроектъ.

А. Бяджиевъ (раб): (Казва нѣщо)

С. Мошановъ (д. сг): Г. председателю! Не може ли да се обуздае тоя типъ тукъ? (Сочи А. Бояджиевъ) На какво прилича?

Ц. Таслаковъ (д): (Къмъ работниците) Вие нѣмате никаква властъ, а искате да отнемете думата на единъ народенъ представител! Не ви е срамъ.

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

А. Кантарджиевъ (д): Цѣлиятъ Парламентъ тормози. Нахалъ! Негодяй съ негодяй!

А. Бояджиевъ (раб): Защо Ви боли толкова?

П. Попивановъ (з): Не ни боли нито за него, нито за васъ. Боли ни, че тукъ има единъ членъ, който ни интересува. Васъ ако не интересува, насъ ни интересува. Съ вашия циркаджилъкъ нѣма да се занимаваме. Вие сте циркаджии.

А. Бояджиевъ (раб): Нѣма по-голѣми циркаджии отъ васъ

Г. Кръстевъ (д. сг): (Къмъ А. Бояджиевъ) Не Ви ли е срамъ да се обръщате тъй къмъ единъ вашъ другаръ, като му казвате: „Хай сиктиръ“?

А. Бояджиевъ (раб): А той какъ се обръща къмъ мене?

Г. Кръстевъ (д. сг): „Възпитанъ човѣкъ“!

П. Попивановъ (з): Той е единъ гаменъ. Какво може да чакашъ отъ единъ гаменъ!

Д. Икономовъ (нез): Една проста смѣтка ще ви убеди въ истинността на мисльта, която азъ преди малко казахъ. Вземамъ за база, г-да, 100 кгр. сливи, колкото е срѣдно единъ казанъ мѣренъ по обичая въ нашия край. 100 кгр. сливи на пазара тая есенъ струваха — при килограмъ срѣдно по 50 ст. — 50 л. За изваряване на тоя казанъ сливи сж необходими половинъ товаръ дърва — мѣрено пакъ съ мащаба на оня край; а тѣ струватъ 10 л. Необходима е и работна сила, която за часоветъ, определени за това изваряване, ще струва тоже 10 л. Плаща се 10 ст. на литъръ кирия на кацата, въ която се поставятъ сливитъ; а то прави за 100 литри 10 л. Плаща се за казана, съ който се изваряватъ 100-тѣ килограма сливи тоже 10 л. и най-сетне плаща се и за варела, въ който се поставя ракията, 5 л. на това количество, което ще се добне отъ 100 кгр. сливи. Или съ други думи, стойността на произведената ракия отъ това количество сливи включително и самитъ плодове е 95 л. Споредъ законопроекта

акцизъ се иска 85 л. Казано е 3 ст. златни, по 15=45 ст.; и 40 ст. общински налогъ . . .

С. Мошановъ (д. ст.): 60 ст.

Д. Икономовъ (нез): За ракията е 40 ст.

Т. Бсичевъ (д. ст.): 60 ст., не 40 ст.

Д. Икономовъ (нез): Моля! Въ тоя законопроектъ не е фиксиранъ общинскиятъ налогъ.

С. Мошановъ (д. ст.): Той остава стария.

Д. Икономовъ (нез): Той именно е 40 ст. за ракията. Плащатъ го цѣли околии. По-преди бѣше 90 ст. държавниятъ акцизъ и 40 ст. общински налогъ — всичко 130 л. Сега е 45 ст. акцизъ и 40 ст. общински налогъ — 85 ст.; следователно, на 100 кгр. сливи се плаща 85 л. общо акцизъ и общински налогъ. Тия 85 л. прибавени къмъ другитъ разноси 95 л., получаватъ се 180 л., които се трупатъ на производителя за 100 кгр. сливи, отъ които вари ракия. А 100 кгр. сливи даватъ срѣдно 550—600 градуса. Следователно, единъ градусъ струва на производителя по 30 ст., когато продажната цена на единъ градусъ днесъ е 25 до 30 ст. Колкото искате вагоми ракия може да ви се достави отъ Троянска околия днесъ по 25—30 ст. градусътъ. Какво показва това? Това показва, че грамадното мнозинство данъкоплатци отъ нѣколко овоцарски околии, предимно трудовото население, ще трѣбва да плащатъ отъ залъка, или въ известна смисълъ да понесатъ загуба при продажбата на своето производство.

Ето, г-да, тънката смѣтка, простата смѣтка, проверима всѣкога, която доказва, че тѣй, както е сложенъ акцизътъ въ законопроекта, е не само непоносимъ, но и нѣщо повече — ще повдигне такава буря отъ негодувание, каквато, ако азъ отида въ село и я опиша съ силни думи, ще ме подведатъ подъ закона за защита на държавата.

А. Бояджиевъ (раб): Тебе ще подведатъ! Има си хасъ!

Д. Икономовъ (нез): Съ този облогъ законопроектътъ ще повдигне негодувание въ всички овоцарски центрове въ страната.

Но, г-да, има и друго нѣщо интересно въ тази работа. Азъ бихъ казълъ, че нѣма другале на земното кълбо такъвъ голѣмъ данѣкъ въобще. Защото, плаща се най-напредъ поземеленъ данѣкъ върху бахчията, втори пѣтъ — именно акциза, за който става дума, трети пѣтъ — общински налогъ, четвърти пѣтъ — па аршина все на тая бахчия, пети пѣтъ — такси, берии и гербъ, когато ще трѣбва производителътъ да се снабди съ преносително свидетелство, за да продава ракъ га си, шести пѣтъ — налогъ, който налагатъ общинитъ на известно продадено количество литри ракия, каквѣто съществува въ нашия край; и седми пѣтъ плаща производителътъ, когато бѣде хванатъ въ нѣкоя дребна контрабанда. Седемъ пѣти, г-да, се плаща въобще на бахчията, отъ която производителътъ чака да нахрани своето семейство.

Има и нѣщо друго, 100 кгр. сливи, казахъ, струватъ 50 л., а акцизътъ е 85 л. Отъ това просто сравнение вие виждате, че производителътъ получава по-малко, отколкото държавата взема. И заради това вие ще срещнете следнитъ възражения въ нашия край. Когато дойде време сливитъ да се бератъ, населението казва: „Нека дойде държавата тукъ да си отчете припадшитъ дръвчета съ плода, а не ние да го варимъ на ракия, да наливаме съдоветъ и да носимъ всичкия рискъ“. До това положение е докарано това население, което се облага съ тоя акцизъ. Не е десетѣкъ, страшниятъ турски десетѣкъ, който бѣше 10%, а е петдесетѣкъ, шестдесетѣкъ, седемдесетѣкъ, осемдесетѣкъ, стотакъ, който иска държавата отъ населението. Както и да разглеждаме тоя въпросъ, г-да, дохождаме все до същото заключение, че това е единъ данѣкъ непоносимъ, единъ невъзможенъ данѣкъ. Само така вие ще си обясните защо е толкова голѣмо роптанието отъ дълги години вече въ нѣкои околии специално срещу тоя данѣкъ. Да ви кажа единъ фразантенъ случай, който характеризира колко населението е напразило дори и чиновницитъ, които се занимаватъ съ събирането на тоя данѣкъ и акциза въобще. Въ една махала, близо до Троянъ, убиватъ единъ влъкъ.

И. Драгойски (д): Влъкъ, не влъкъ.

Д. Икономовъ (нез): Влъкъ се казва литературно.

С. Омарчевски (з): Говорѣ правилно! Въ Народното събрание приказвашъ.

Д. Икономовъ (нез): На български е така. — Отиватъ ловцитъ да събератъ малко дарѣ загуи, че съ унищожили единъ звѣръ. Когато поднасятъ кожата на единъ срѣденъ данѣкоплатецъ, който се занимава съ покупка и продажба на ракия, той имъ казва: „Не мога, г-да, да ви дамъ дарѣ, защото вие сте унищожили единъ звѣръ, който прави тукъ-таме пакостъ; ще отиде въ една кошара, ще вземе едно-две агнета, ще избѣга, ще си отиде. Донесете ми кожата на акцизния (Смѣхъ), да ви дая, както искате“. Казвамъ този случай, защото той е характеренъ за омразата, която има населението къмъ този акцизъ, която омраза то принася и върху чиновницитъ, които го събиратъ и които винаги сѣ единъ тормозъ надъ неговата глава, и което характеризира какъ то ги посрѣща и изпраша.

Г-да! Г. министърътъ си има своята теза. Той казва: „Намъ ни трѣбватъ приходи“. Азъ следихъ въ комисията разискванията. Той на всички отговаряше: „Кажете ми модусъ отъ каде да се събератъ пари и азъ ще отстъпя въ края на краищата отъ този акцизъ“. Презъ миналата година отъ акциза върху вино сѣ събрали 20 милиона лева, отъ акцизъ върху ракия — 17 милиона лева, или общо 37 милиона лева. Тѣзи 37 милиона лева съставляватъ едно незначително перо въ бюджета на държавата. Даже и самъ г. министърътъ каза: „Азъ бихъ могълъ да туря на нѣкой другъ масовъ артикулъ по-голѣмъ данѣкъ и да събера толкова пари“. Азъ не съмъ дълженъ тукъ да уча г. министра, нито пѣкъ той ще вземе подъ внимание моя съветъ, още повече, че ние сме дамгосани, като се смѣта, че ние трѣбва само да отричаме. Но азъ ще си послужа съ думитъ на г. министра. Той направи изявление, че въ София има данъкоплатци захъснѣли съ плащането на своя данѣкъ и дължатъ приблизително милиардъ и повече на държавата. Достатъчно е само г. министърътъ да стегне нѣколко отъ тѣхъ, да получи 5—10% отъ този данѣкъ, който тѣ дължатъ, и той ще има възможностъ да покрие този приходъ, който се събира отъ акцизъ върху виното и ракията, който акцизъ се взема отъ 200 хиляди семейства въ България, които съ тѣхнитъ членове правятъ приблизително 1 милионъ души. А сълагете се че на 1 милионъ трудяще се население въ тая страна заслужава да бъдатъ направени облекчения. Та, казвамъ, вие съ този законопроектъ, особено съ облога върху материалитъ, отъ които се вари ракия, и съ акциза върху виното, не ще допринесете за закрѣпването на финанситъ на държавата, когато иначе бихте могли да внесете едно значително облекчение на трудовото население въ нѣколко околии.

Азъ смѣтамъ, че изпълнявамъ своя дългъ, като ви обръщамъ вниманието върху изложеното отъ мене; а ако вие, държите, че трѣбва непременно да има такъвъ налогъ, то той трѣбва да бѣде така редуциранъ, че да отговори на продажната цена на ракията и виното и на възможността да остане нѣщо за тия данъкоплатци, защото и тѣ иматъ семейства, и тѣ иматъ нужди.

Смѣтамъ, че, въпрѣки атакитъ на моитъ бивши другари, изпълнихъ своя дългъ, а други ще преценяватъ, кой е казалъ правото и кой е защищавалъ действително интереситъ на трудовото население не само въ Троянска околия, но и въ цѣлата страна.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стойчо Мошановъ.

С. Мошановъ (д. ст.): Г. г. народни представители! Следѣйки дебатитъ по § 1 отъ сложения законопроектъ, вие всички чувствувате, че ние постаряме абсолютно всичкитъ аргументи, които се изнесоха при първото четене на законопроекта. Това показва, че парламентарната комисия и правителството, което, безспорно, рѣководи работитъ въ неа, не сѣ взели подъ внимание сериознитъ бедежи, които се направиха при първото четене на законопроекта. Азъ мисля даже, че ако се бѣше зачелъ правилникътъ, ако парламентарната комисия бѣ се вслушала въ категоричнитъ препорѣжки, които се направиха при първото четене, може би разискванията по § 1 нѣмаше да станатъ и народнитъ представители, специално тия отъ мнозинството, щѣха да обрънатъ вниманието на правителството, че не е възможно презъ българския Парламентъ да мине § 1 на този законопроектъ въ този видъ, въ който е представенъ. И то не съ цель да се правятъ затруднения на правителството, но изхождайки отъ схващанията на тия хора, които се връщатъ всѣка недѣля отъ провинцията и които сѣ въ контактъ съ това население и които ни казватъ, че производителътъ по никой начинъ не може да понесе каквото и да е увеличение на данѣчното бреме.

Безспорна е голѣмата нужда на правителството да намѣри срѣдства за увеличаване на постѣпленията по бюджета на държавата.

Сега специално по въпроса за облагането на алкохола. Безспорно, това е единѣт обектѣ, противѣт облагането на който — особено въ времето, въ които живѣемъ — не може да се възрази. Но ще трѣбва да се намѣри такѣва облагане, което да не закача така чувствително производителя. Речта на г. Икономовъ ме освобождава отъ четенето на цифри. Той ви каза самата истина по този въпросъ. Данѣкъ толкова, колкото е стойността на продукта — това е нѣщо непоносимо и неоправдано отъ теорията. На единѣт градусъ се изчислява данѣкъ 30 ст., колкото е горелю стойността на хубавата, по-добрата, ракия. Така че, едно изравняване на данѣчния облогъ на единѣт продуктъ съ неговата продажна стойностъ не издържа критика отъ ничия гледна точка. И затѣва намѣрете му начина, по който ще се избѣгне този конфликтъ, не между партия и правителство, но между чувството, общо, на Народното събрание, по възможността на производителя да плаща известна такса, и законопроекта, като се намѣри единѣт сносенъ лѣтъ. Не се касае за такѣвъ конфликтъ особено днесъ, въ времето, въ които живѣемъ, г. г. народни представители, когато по тази или оная вина — може би и безъ вина, но поради материална невъзможностъ — ние въ Парламента не сме могли да дадемъ на производителя каквато и да е надежда, че се вземагъ мѣроприятия за облекчаване на неговото положение.

Преди да пристѣпимъ къмъ облекчаване, ако пристѣпимъ къмъ едно увеличение на неговитѣ тежести, съ това ние ще обрнемъ кризата отъ чисто стопанска въ морална — нѣщо, което ние, народнитѣ представители, безразлично къмъ коя партия се числимъ, имаме общия интересъ да не допустимъ, да не доведемъ производителя до това психическо състояние на едно обезвѣряване. И азъ мисля, че единствениятъ изходъ ще бѣде § 1 да се върне наново въ комисията. Защото иначе разискванията, станали при първото четене на законопроекта, ще бѣдатъ абсолютно безпредметни, г. г. народни представители, когато аргументитѣ, дадени отъ тукъ (Сочи лѣвницата) до тукъ (Сочи дѣсницата) по единѣт въпросъ, абсолютно не се възприематъ. Това значи, че първото четене е губене на време и изявленията, направени тукъ, отъ трибуната, оставатъ безъ никакѣвъ практически резултатъ. § 1 не се критикува само отъ опозицията, той се критикува и отъ болшинството, и съ право, защото тия критики отговарятъ на едно действително положение.

Азъ ще обрна вниманието ви специално върху облога на синитѣ сливи, които се облагатъ повече, отколкото джанкитѣ. Това е абсолютно несправедливо. Когато джанката е единѣт случаенъ плодъ, който не се култивира, който се намира и по пѣтица, и по шосета, и въ горитѣ въ диво състояние, на него се слага по-малѣкъ акцизъ, а на зимнитѣ сливи, тѣ наречени, на синитѣ сливи, които сѣ обектѣ на градинска култура; които независимо отъ акциза, който плащатъ, плащатъ и всичкия облогъ, който тежи върху земята — вие знаете, че по отношение на градинитѣ, той е по-голѣмъ, отколкото на нивитѣ и т. н. — слагате по-голѣмъ акцизъ. Върху тия градини тежатъ всички голѣми общински даждия, като пѣдарщината, върху която днесъ е легналъ изключително бюджетътъ на селската община. Ако вие почнете да ги трегирате по-тежко и по отношение на този облогъ, съ това вие ще убиеете, въ самия му зачатѣкъ, стимула, желанието на българския селянинъ да разнообрази малко своитѣ култури чрезъ овошарство.

Азъ ще моля почтаемото правителство да смѣтне, че съ всички тия думи, които казвамъ сега, съ съзнанието да си изпълня дълга къмъ едно население, чиито болки зная, не му се прави опозиция по този въпросъ, а се изтъква крайната мѣрка, крайниятъ предѣлъ, който не бива да бѣде надминатъ въ тежестъ на производителя.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Минко Райковски.

М. Райковски (з): Г. г. народни представители! Всички се изказаха по § 1 отъ законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ. Истината е, че туй положение, както сега е предвиденъ акцизътъ, е просто невъзможно. И, ако то се възприеме, азъ не зная, какъ ние, народнитѣ представители, бихме отишли въ селата. Азъ съмъ изненаданъ, когато виждамъ, че акцизътъ си остава 3 ст. златни! Г. министърътъ обеща, че акцизътъ ще си остане поне въ сегашния размѣръ — 40 ст., а сега виждамъ, че той наново е увеличенъ — 45 ст. Това е просто невъзможно!

Г. Икономовъ си послужи съ цифри. Смѣгамъ за излишно да изчислявамъ, но той не бѣше точенъ въ тия цифри. Той поставяше 50 ст. на 1 кг. сливи. Азъ ще ви кажа, че сливитѣ нищо не струватъ. Ако ви представя една смѣтка, вие ще видите, че безъ тѣхната стойностъ, като изброимъ разноснитѣ, които производителътъ прави — акциза и другитѣ разноси — той има на лекаръ минимумъ 20 л. разноси, които трѣбва да плати отъ джоба си, при сегашното положение, при 45 ст. акцизъ. Това е безъ да турите цената на сливитѣ, защото сливитѣ въ Кюстендилско, както казахъ, миналата година толкова много бѣха родили, што имаше случай въ нашата околия, кръчмари да казватъ: „Сливитѣ ги купуваме по 40 ст. кофата, безъ да държимъ смѣтка отъ коя бахча ще ги беремъ — отъ твоя или отъ моя“ — толкова много бѣха родили. Това значи, че се даватъ 40 ст. само за брането — не се държи смѣтка отъ коя бахча ще се бератъ.

Въ комисията ние повдигнахме другъ въпросъ — да се въведе друга система на облагане. Г. министърътъ обеща, че ще бѣде проучена, обаче като че ли тая система не е възприета — да се облага продажната стойностъ, и той акцизъ да се понесе отъ търговцитѣ. Защото днесъ, когато производителътъ изнемогва, когато му се продава къщата, когато му се продава бахчата, за да плаща данѣцитѣ, които дължи, не може да сѣ опори, че, отъ друга страна, търговцитѣ издигатъ къщи въ София. Много естествено е, че тѣ печелятъ много отъ тия артикули. Заради туй мисля, че трѣбва да се намѣри начинъ, модусъ, акцизътъ да се прехвърли на ония, които търгуватъ и печелятъ отъ тия артикули. Защото, ако днесъ 1 литъръ ракия струва 8 л. въ Троянска околия, където е изворитѣ на това производство, където има производство 3 милиона литри и нѣма кой да го купи, азъ ви увѣрявамъ, че, ако се увеличи акцизътъ, тая ракия съвсемъ не ще може да се продаде; отъ друга страна, тя не може и да стои въ бѣчвитѣ непродана. А когато ракията се продава на мѣстото 8 л. литъръ, виждаме, че въ София тя се консумира 80 л. Азъ мисля, че разликата между 8 и 80 л., даже и ако бѣше между 8 и 40, е граматна. Отъ тая разлика търговецътъ, който издига къщи въ София, може да плати акциза. Г. министърътъ самъ каза това. Азъ зная кръчмари и складчии, които сѣ издигнали много къщи въ София само отъ търговия съ спиртни питиета.

Ето защо и азъ смѣтамъ, както всички тукъ казахъ, че тая § 1 трѣбва да се върне въ комисията и да се намѣри новъ начинъ за облагане. Ако не се възприеме, да бѣдатъ облагани търговцитѣ при продажбата на дребно, то поне да бѣде намаленъ акцизътъ, който да бѣде максимумъ 30 ст. Истината, г-да, нѣкои казватъ: „Ама акцизътъ не е голѣмъ“. Вѣрно е, че 45 ст. акцизъ не е много. Но като се прибави къмъ него и 40 ст. общински налогъ, който тоже се плаща отъ производителя, то се получава единѣт голѣмъ облогъ. Производителътъ го интересува, какво дава отъ своя джобъ.

Тѣй че и азъ моля г. министра, да се съгласи, § 1 да се върне въ комисията, да бѣде наново проученъ въпросътъ и, ако не се възприеме системата, по която се разисква въ комисията, то поне да бѣде намаленъ размѣрътъ на акциза, като бѣде максимумъ 30 ст.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Желю Йордановъ.

Ж. Йордановъ (з) Г. г. народни представители! Нѣмахъ намѣрение да вземамъ думата, но като виждамъ, че съ тая законопроектъ се засѣга твърде много една класа, счетовъ за свой дългъ да кажа и азъ мнението си по въпроса. Би трѣбвало всѣки, който познава това занятие, лозарството, да даде обяснения и освѣтления на Парламента, за да може той да наложи едно справедливо облагане на тази класа.

Дадохъ се сведения и статистики, които се отнасятъ до градинаритѣ, до производителитѣ на овоцята, отъ които се произвежда спиртъ. Азъ ще искамъ да дамъ сведения относно лозаритѣ, относно тѣхния приходъ и разходъ, на лекаръ, относно размѣра на облога — какѣвъ данѣкъ плаща 1 декаръ. Сведенията, които искамъ да дамъ, всѣки единѣт, който е работилъ лозя, ги знае; тѣ му сѣ ясни. Но има хора, които не сѣ работили това занятие, не познаватъ тия данни и не си правятъ смѣтка, какѣвъ данѣкъ плаща лозарътъ на 1 декаръ лозе, пресмѣнатъ по описа на акцизната властъ, която е извършила разхвърлянето на данѣка въ надлежната община. Тия цифри сѣ провѣрени на мѣстото и азъ ги вземамъ отъ една община.

Единѣт декаръ лозе пуца 580 литри вино и 209 литри джибри. Ако се обложи това производство по стария

законъ, по стария акцизъ, то ще трѣбва да плати общо 257 л. А приходътъ отъ този I декаръ, като се извадятъ разходите, наложени на декаръ, само чистиятъ приходъ е 1.439 л. И лозарътъ на 1.439 л. приходъ плаща акцизъ 257 л.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг.): Ама при старитѣ цени. Има ли сега декаръ да даде 1.500 л.? Това бѣше при старитѣ цени, при високитѣ цени.

Ж. Йордановъ (з): При старитѣ цени. — Пазарната цена на виното, опредѣлена сега, е 4—5 л. на литъръ.

Г. Т. Данаиловъ (д. сг.): 3 лева.

А. Буковъ (з): Кѣде има литъръ вино за 5 л.? Три лева и половина е.

Ж. Йордановъ (з): Казвамъ, че лозарътъ плаща 257 л. акцизъ при 1.400 л. доходъ на декаръ. Отъ друга страна, когато ние облагаме, по патентово облагане, занаятчиитѣ съ доходъ до 20 хиляди лева само съ 200 л. данѣкъ занятие, азъ питамъ: кѣде е справедливостта на облагането, щомъ като при 20 хиляди лева доходъ на занаятчиата предвиждаме 200 л. данѣкъ, а при доходъ 1.400 л. отъ декаръ предвиждаме 257 л. облогъ на лозаръ?

Ако ние, народнитѣ представители, искаме да обложимъ всички данѣкоплатци справедливо, би трѣбвало да обложимъ допълнително ония, които досега бѣха обложени по-малко. Ние сме обложили съ данѣкъ 1% ония, които иматъ доходъ до 100 хиляди лева; съ данѣкъ 2% ония, които иматъ доходъ до 150 хиляди лева, а съ 8% ония, които иматъ доходъ до 250 хиляди лева. Кѣде е справедливостта на облагането, щомъ като единъ търговецъ или едно акционерно дружество, съ такива голѣми доходи, ги облагаме толкова малко, а производителитѣ-лозари ги облагаме толкова много?

Г. г. народни представители! Трѣбва да вземемъ подъ внимание това и да вземемъ мѣрки за облагане справедливо всички български данѣкоплатци.

По тия съображения, които изтъкнахъ, азъ моля г. министра да предвиди по-малѣкъ процентъ за облогъ на лозаритѣ, за да бѣдатъ тѣ доводни отъ облога и да иматъ желание да платятъ данѣка, който имъ е опредѣленъ. Ние не искаме да бѣдатъ освободени съвсемъ лозаритѣ отъ данѣкъ. Ние, народнитѣ представители, сме изпратени да се грижимъ за тая държава, да ѝ създадемъ приходи по бюджета, и затова трѣбва да се вземъ и да обложимъ ония, които могатъ да платятъ. Азъ апелирамъ къмъ г. министра да се съгласи — направихме и изложение предъ него — акцизътъ на лозаритѣ да бѣде намаленъ, а разликата, до размѣра на предвидения въ законопроекта акцизъ, да бѣде прехвърлена върху питиепродавцитѣ, та тая разлика да падне върху консомацията. Г. министърътъ въ него моментъ лансира съгласието си и обеща да внесе предложението ни въ Министерския съветъ, за да се види, въ каква форма може да се приеме и узакони то, но изглежда, че Министерскиятъ съветъ е отхвърлилъ това предложение.

Азъ имамъ точни сведения — мога да му ги дамъ, казахъ му ги и преди малко, когато лично говорихъ съ него — отъ които се вижда, че ако единъ питиепродавецъ въ България продава 50 хиляди литри вино годишно, ще плати на държавата 15 хиляди лева по стария облогъ. Ако се пресметне тоя облогъ върху цена 10 или 12 лева на литъръ вино, по колкото го продаватъ питиепродавцитѣ, при 5% облогъ, ще се плати на държавата 50 ст. на литъръ. Тогава държавата отъ всичкитѣ 50 хиляди литри вино ще получи 25 хиляди лева, плюсъ 10 хиляди лева. И понеже питиепродавцитѣ продаватъ 12 л. килограмъ вино, консоматорътъ ще плати на 12 л. 50 ст. на държавата.

Азъ мисля, че ако се приеме тая формула, налогътъ върху виното ще се плати само отъ питиепродавцитѣ върху консомираното вино. За онова вино, което ще остане у производителя неконсомирано, г. министърътъ на финанситѣ ще държи смѣтка и нѣма да го облага съ акцизъ. Азъ моля г. министра да опредѣли много малѣкъ акцизъ на виното, което ще остане неконсомирано, за да могатъ да се задоволятъ и нуждитѣ на бюджета, за да се увеличатъ приходитѣ на държавата. Тогава и ние ще дадемъ сътрудници на г. министра, стига опредѣлянето на акциза да бѣде справедливо. Моето желание е това. И азъ апелирамъ къмъ г. министра да отнесе този параграфъ въ комисията, която да се занимае съ въпроса и да намѣри иѣкоя формула, която да задоволи както неговото желание, така сѣщо и желанието на болшинството.

Това е моето изяснение, и азъ ви моля да гласувате, да отиде тоя параграфъ въ комисията.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да говоря много, защото се направиха толкова основателни критики по § 1, че ще бѣде само приповторение, ако продължа и азъ да се аргументирамъ по-подробно и да правя възражения срещу ония постановления въ § 1, които сѣж явно несправедливи. Както г. Бончевъ, така сѣщо г. Стойчо Мошановъ и много други, силно аргументирано се изказаха противъ това положение, което съществува въ § 1. Азъ съмъ убеденъ, че г. министърътъ ще се съгласи, § 1 да се върне въ комисията, за да бѣде обсъденъ наново, като се взематъ въ съображение всички изказани мнения.

Мене ми прави впечатление, че като-че-ли докладчикътъ и членоветѣ на комисията не държатъ смѣтка за изказанитѣ мнения и направенитѣ предложения въ Парламента. Нѣма смисълъ тогава да има първо четене.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Моето гледище по виното е друго, но азъ докладвамъ мнението на комисията. Азъ съмъ поддържалъ въ комисията, виното да се облага 30 ст. книжни литърътъ, затова не ме засѣгате лично.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Мене ме интересува официалното становище на комисията. И понеже вървамъ, както казахъ, че г. министърътъ ще се съгласи § 1 да отиде наново въ комисията, азъ ще се задоволя съ едно предложение, което не бѣше направено тукъ. То се състои въ следното.

Въ § 15а на законопроекта е опредѣленъ размѣрътъ на количеството вино, което се отстъпва на производителя. Досега бѣше 150 литри, сега се увеличава на 200 литри. Това е много основателно. Когато говорихъ при първото четене на законопроекта, азъ се изказахъ и характеризирахъ едно разбиране на производителя въ смисълъ, че той не може да се помири съ мисълта, какво върху онова, което ще трѣбва да произведе за собствено употребление, ще трѣбва да плати данѣкъ или акцизъ на държавата. Производителътъ на ракия за собствено употребление, за семейството си и за работницитѣ, които употребява въ своето стопанство, ще изразходва, напр., 100 литри ракия въ годината. За тѣхъ ще трѣбва да плати акцизъ на държавата. Това разбиране неговата глава не може да побере. Основателно е, както казахъ, увеличението размѣра на виното, което е безобложно и което се оставя на производителя за собствено употребление. Но азъ смѣтамъ, че и по отношение ракията, въ § 1, тамъ кждето е казано: (Чете) „На всѣко домакинство се отстъпва годишно отъ данѣка на измѣренитѣ му материали по 150 л. въ банкноти“, вмѣсто това да се каже, че едни какво количество ракия му се оставя за негово употребление. Да опредѣлимъ количество ракия, а не отъ данѣка да му се намаляватъ съ 150 л. въ банкноти. Производителътъ не може да разбере, че се освобождава отъ 150 л. данѣкъ. Той си прави смѣтката: 50 литри ракия по 8 л. правятъ 400 л. Той казва: „На мене намаляватъ 150 л., а на лозаря намаляватъ 200 литри, по 3 л., 600 л.“ И тукъ вижда една несправедливостъ. За да не се поражда това чувство, че има несправедливостъ въ облекченията, които се даватъ, и за да се задоволи неговото разбиране, като производителъ; за да не става нужда, когато членовѣтъ на семейството и работницитѣ изразходватъ повече ракия, да контрабандира, да я укрива — налага се да се направи едно измѣнение и, вмѣсто намаление на акциза, да се предвиди освобождаване известно количество ракия отъ акцизъ. Държавата отъ това нѣма да изгуби нищо. Може да се предвиди примѣрно: за семейство отъ три члена 50 литри ракия годишно да се освобождава за собствена консомация; за семейство отъ 5 члена — 70 литри и за семейство съ повече отъ 5 члена — 100 литри. По тоя начинъ общото количество ракия, което ще се освободи за консомация отъ производителя, нѣма да надмине общото количество ракия, което по законопроекта ще бѣде освободено отъ акцизъ. Съ това фиксътъ нѣма да пострада: ще има една справедливостъ при освобождаването на известно количество ракия за производителитѣ и по тоя начинъ ще се задоволи тѣхното разбиране.

Ето защо азъ правя това предложение, поставямъ го на обсъждане и моля да го има предъ видъ докладчикътъ, да бѣде сложено то на обсъждане въ комисията при разглеждането на § 1.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Тошевъ.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Г. г. народни представители! Съ лозарство и овоцарство, като главно и допълнително занятие, се занимава, може да се каже, по-голямата част от българския земеделски производител и то налага известни грижи на законодателството в това отношение. След катастрофалното спадане ценитъ на земеделските продукти от общото земледелие, това спадане засегна катастрофално и продуктите на нашето лозарство и овоцарство. Единъ новъ налогъ, едно увеличение на това облагане е немислимо: то е убийствено за това производство, то е убийствено за тия производители, които, следъ като работятъ цялото лѣто, за тѣхъ не остава нищо. Азъ нѣма да ви изброявамъ цифритъ, които се казаха тука. Но азъ стѣпявамъ на становището, което казахъ при първото четене на законопроекта и се надѣвамъ, че г. министърътъ и комисията ще усвоятъ казаното отъ мене тогава.

Тогава азъ повдигнахъ въпроса — повдигамъ го и сега — за стопанската свобода и за техническата свобода при работата. Азъ се надѣвамъ, че този въпросъ за кашитъ трѣбва да се счита изчерпанъ, че това е една увѣтливостъ, която трѣбва да престане и, че ако въ Финансовото министерство се работи върху законодателството, ако се наблюдава приложението на законитъ, господата, които сѫ тамъ, трѣбваше да се откажатъ отъ туй. Облагането на кашитъ, това е едно безумство, може да се каже: то нѣма никакъвъ смисълъ; то не помага нито на фиска, нито на производителя. Напротивъ, торози ги властятъ, безъ да има нѣкаква реална полза отъ него.

Тогава азъ го обяснихъ научно. Ферментацията става отъ 4 до 6 дена.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Кашата се взема за основа на облагането и въ най-напредналитъ страни — въ Баденъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): И у насъ кашата е вземана за основа на облагането.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Моля Ви се. — Следъ свършването на тоя процесъ — ферментацията, обръщането на половината захаръ въ спиртъ и вжглена киселина — веднага настѣпва вториятъ окислителенъ процесъ. Той разваля производството. Съ комисиятъ, съ описането, съ измѣрването и т. н., вие бавите тая работа единъ месецъ и презъ това време пропада производството. Който разбира отъ наука, ще трѣбва да се съгласи съ туй; ще трѣбва да проучи въпроса и тогава да говори. Азъ съжалявамъ, че г. Данаиловъ не разбира тия работи.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Азъ друго Ви казахъ. Ако акцизната властъ бави, то е съвсемъ другъ въпросъ.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Нѣма техническа възможностъ да свърши това. Азъ предложихъ и мисля, че това е много ефективно: следъ свършване на провѣрването, да започне описването.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Понеже засегнахте моето име, позволете ми да Ви кажа, че презъ всичкото време отъ управлението на Сговора, като председателъ на бюджетарната комисия съмъ искалъ да се премахне облагането на кашата и ракията отъ сливи и други плодове. Презъ всичкото време съмъ искалъ да се премахне облагането, защото то е пакостно и за народното стопанство, и за данъкоплатеца, въобще за всѣко отношение. И държавата не взема толкова, колкото се взема отъ населението по невидими пѣтици срещу тия ракии. Азъ съмъ билъ противъ облагането на ракии и по каша, и по спиртъ и по всичко. Това е моето мнение.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Вземамъ актъ отъ казаното отъ г. Данаиловъ, но съжалявамъ, че времето за управление бѣше малко; за да го приложите!

А. Буковъ (з): Но нали и Вие бѣхте въ управлението?

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Тѣ не отговарятъ за управлението!

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Г. г. народни представители! Въ реда на тѣзи мисли трѣбва да ви кажа, колко българскиятъ производителъ е чувствителенъ. Въ 1931 г., когато имаше известенъ износъ на суровитъ плодове, на суровитъ сливи никой не помисли да вари ракия отъ сливи. Доста много сливи се изнесоха, останалитъ се изсушаваха въ видъ на сушени сливи, или пъкъ се правѣха на мармалади и най-негодното оставаше за ракия. Така че българскиятъ про-

изводителъ не произвежда само отъ любовъ къмъ ракията, а търси известенъ пласментъ на своя трудъ и на своето производство. Тази година, презъ сезона на сливобера и гроздобера, температурата бѣше надъ нормата, плодетъ бързо узрѣха, почнаха да гниятъ и за износъ и дума не ставаше, въпреки че той не бѣше и организиранъ. Изсушаването бѣше въ единъ голѣмъ размѣръ, цената на сушенитъ сливи падна катастрофално и днесъ тѣ се продаватъ 4 л. кгр., което не отговаря на труда на производителя. И затова, ще не ще, производителятъ прибѣгваше къмъ изваряването на сливитъ, което е единъ видъ консервиране на плода на неговия трудъ.

Азъ моля, както всичкитъ господа помолиха, да се повърне този параграфъ въ комисията и да се намѣри най-правилното разрешение, като по възможностъ производителятъ се освободи, ако не изцѣло отъ този данѣкъ, то поне да остане минималенъ такѣвъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Предложете тогава какво да бѣде; защо ще се връща въ комисията.

А. Пиронковъ (д. ст.): 30 стотинки.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): 30 стотинки е, г-да! Вие не знаете какво пледирате. 2 стотинки златни правятъ 30 стотинки книжни.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Оставете облагането на кашата.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ще ви обясня, че вие пледирате за нѣщо, което именно се съдържа въ законопроекта.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Ще ви кажа за сливитъ. Данѣкътъ е 45 ст. и 50 ст. общински налогъ, ставатъ 95 ст.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Общинскиятъ налогъ е отдѣленъ, съ друго предназначение.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Какъ отдѣленъ?

А. Пиронковъ (д. ст.): Защо тогава измѣняте и закона за общинския налогъ съ този законопроектъ? Я прочетете заглавието на законопроекта!

М. Дочевъ (д. ст.): Софистика е туй, г. докладчикъ!

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Значи, сливата, която струва 50, 60 ст., ще плаща 95 ст. или 1 левъ акцизъ и общински налогъ! Това е убийствено за производството. Същото се отнася и за джибритъ. За лѣтнитъ плодове това е много нѣщо.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Направете конкретно предложение.

Н. Тошевъ (д. ст. Ц): Ако трѣбва да направя предложение, азъ ще кажа, че трѣбва да бѣде 10 ст. акцизъ на литъръ каша.

Г. г. народни представители! Акцизътъ трѣбва да се смѣта като данѣкъ на консоматора, той не бива да бѣде данѣкъ на производителя. Той трѣбва да се взема отъ втората и третата рѣжа. И въ комисията се лансира известно предложение, което не се проучи. Азъ моля и на това основание да се повърне този параграфъ въ комисията, за да може да се проучи и другото предложение, което цели облогътъ да остане върху консоматора или върху продавача.

Г. Т. Данаиловъ (д. ст.): Само едно забравяте, че кръчмарятъ не печели отъ виното или ракията, а печели отъ водата! Той не е направилъ отъ ракията или виното къща, а отъ водата!

М. Райковски (з): Точно затуй трѣбва да се тури акцизъ върху продаденото количество, за да се плаща акцизъ и за водата, за да се научатъ да не продаватъ вода, а да продаватъ чиста сливовица. Това бѣше и нашето искане въ комисията — да се плаща акцизъ върху продаденото количество.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Крумъ Кораковъ.

К. Кораковъ (д): Г. г. народни представители! Допускамъ, че г. министърътъ на финанситъ, като слуша мене

ния от всички страни за намаление размѣра на акцизѣтъ, ще внесе наново този параграфъ вѣроятно въ комисията. Ако направи това, бихъ го молилъ да съобщи времето за заседанието на тази комисия, за да може всички онѣзи, които се интересуватъ отъ този въпросъ, да присъствуватъ тамъ, за да направятъ своитѣ предложения.

А. Буковъ (з): Той обяви, но никой не идва въ комисията.

К. Кораковъ (д): Иначе, поотдѣлно всѣки да казва, азъ намирамъ, че толкозъ трѣбва да бѣде акцизѣтъ, другъ да казва — толкозъ, това е една несистемна работа, която, безспорно, не отговаря на целта на законопроекта: да се намѣрятъ повече фискални приходи.

Ако г. министърътъ на финанситѣ се съгласи да внесе този параграфъ наново въ комисията, азъ бихъ го замолилъ действително да внесе още едно измѣнение, което изглежда, че комисията е пропуснала. Тукъ се говори само за балканскитѣ мѣста, говори се сѣщо така за ракии, които се получаватъ въ балканскитѣ мѣста отъ сливи, джанки и пр., а изглежда, че се забравятъ онѣзи ракии, които се произвеждатъ отъ джибри. И тукъ е направено именно едно опущение. Новото измѣнение на закона за акцизѣтъ усвоява една нова система: всички онѣзи питиета, които минаватъ за луксозни, се облагатъ съ допълнителенъ акцизъ отъ 1 златенъ левъ, т. е. съ 15 л. на литъръ. Тия луксозни питиета като ликьори, амери, коняки, мастики и пр., и пр. ще бѣдатъ облагани съ 15 л. допълнителенъ акцизъ и ще бѣдатъ продавани само въ бутилки. Безспорно, това не е толкозъ въ полза на самото лозарство. Мастиката и коняка, безспорно, трѣбва да бѣдатъ освободени отъ този новъ режимъ; той трѣбва да остане само по отношение на ликьоритѣ, на вермута и на разнитѣ други луксозни питиета. Мастиката е добила вече едно народно употребление, особено въ полскитѣ мѣста, въ Южна България, въобще въ равнището.

Министъръ С. Стефановъ: И специално въ Стара-Загора!

К. Кораковъ (д): Да, специално въ Стара-Загора. Тамъ не се пие сливовица, нито се пие проста, обикновена ракия. (Смѣхъ) Да, така е.

М. Дочевъ (д. ст): Слабичка е!

К. Кораковъ (д): По нашитѣ мѣста се употребява мастиката, а турското население изцѣло консумира мастиката. Значи, за да не се убива свършено това масово консумиране на мастика, азъ бихъ замолилъ г. министра на финанситѣ, въ новото измѣнение, което ще стане на § 1, да се вмѣсти това положение, че мастиката и конякѣтъ се изключватъ отъ списъка на луксознитѣ питиета и да бѣдатъ продавани, както сѣ били продавани досега. Иначе, ако обложимъ мастиката и коняка съ 15 л. акцизъ на литъръ, тогава допълнителниятъ акцизъ става 25 л. на литъръ, значи ние свършено ще убиемъ тази консомация и едновременно съ това ще убиемъ и онѣзи приходи на фиска, които се получаваха досега отъ коняка и мастиката.

А. Буковъ (з): Въ бутилки продажбата ще бѣде по-чиста.

К. Кораковъ (д): Въ бутилки не се продава. Ще бѣде едно луксозно питие, ако се продава въ бутилки.

А. Буковъ (з): Трѣбва да се мине вече къмъ монопола.

К. Кораковъ (д): Азъ вѣрвамъ, г. Буковъ, че вие не правите сериозно възражение. Вие сте идвали по нашитѣ мѣста, въ Стара-Загора, и знаете, какъ се употребява мастиката.

А. Буковъ (з): Само Стара-Загора не може да представлява България.

К. Кораковъ (д): Ето защо, азъ ще моля г. министра на финанситѣ да си вземе бележка и да се направи това измѣнение — мастиката и конякѣтъ да се обявятъ вънъ отъ този режимъ и да бѣдатъ продавани, както сѣ се продавали досега.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. докладчикѣтъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Разискванията по едно недоразумение станаха и по § 1 и по § 2. § 1 не се отнася за облога на виното, а най-много този облогъ се критикуваше. Облогътъ на виното е въ § 2. Въ § 2 се казва така: (Чете) „Вино отъ прѣсно грозде по 4 ст. на литъръ“. Но както и да е. Разискванията тукъ се изчерпиха почти и по този параграфъ. Ако не бѣха се развили разискванията и по този параграфъ, тогава по-правилно щѣше да бѣде. Защото § 1 визира само материята за кашитѣ, джибриитѣ и т. н., а тамъ увеличение нѣма.

Но азъ искамъ да спра вниманието ви и на единъ другъ въпросъ. Комисията не е погледнала леко на тоя въпросъ. Най-важенъ е асѣж текстътъ на този параграфъ. И комисията съ него се занимава продължително време. Разискванията се водѣха единъ-два дена и най-сетне казахме, че въпросътъ ще остане да се реши най-подиръ, когато мине цѣлиятъ законъ, защото и Министерскиятъ съветъ имаше решение по този въпросъ. И на него той държеше. Министерскиятъ съветъ имаше решение за облагане, както на виното, така и на другитѣ продукти, защото обложитѣ сѣ именно по § 1 и § 2. И следъ като минахме цѣлия законъ, следъ като бѣхме разискували редица дни, доходиме пакъ на този въпросъ. Министерскиятъ съветъ имаше следното решение: 1 л. вино да се облага съ 1 л., а джибриитѣ съ повече, сѣщо такива облагания, които бѣха поставени въ първия проектъ. Вследствие на това трѣбваше втори пътъ да се гласува въпросътъ въ комисията, за да се постигне една хармония между нея и Министерския съветъ, защото въ комисията се искаше да се намалятъ облаганията. Искане се да се дойде до ония размѣри, които и сега народното представителство пледира, че трѣбва да останатъ. И въпросътъ най-после остана въ това положение, въ което е представенъ днесъ предъ васъ.

Сега се говори по § 1 и се изказва желание да се върне наново този параграфъ въ комисията. Защо ще трѣбва да се връща наново въпросътъ въ комисията, когато сѣдни конкретни предложения тукъ само по отношение на синитѣ сливи би могло да се поправи цѣлата тая работа, ако, разбира се, и народното представителство приеме това? Ами че, г. г. народни представители, вие всички пледирахте за това, както и азъ при разискванията при първо четене на законопроекта — да остане облогътъ поне този, който бѣше миналата година и който бѣше съвсемъ низкъ. За кашата това се поддържаше. Миналата година и по-миналата година бѣше 40 ст., ние го намаляваме сега на 30 ст. — 2 зл. ст. сѣ 30 ст. книжни.

А. Пиронковъ (д. ст): Общинскиятъ налогъ колко е?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Общински налогъ се плащаше и миналата година.

А. Пиронковъ (д. ст): Колко е, кажете?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Той е въ сѣщия размѣръ.

А. Пиронковъ (д. ст): Ама колко е?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Днесъ нѣма да се занимаваме съ него.

А. Пиронковъ (д. ст): Кажи го колко е, да се знае колко е?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): 40 ст.

А. Пиронковъ (д. ст): Не е 40 ст., а 60 ст.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Бѣше 120 л. — 80+40 ст. — и го намалихме отъ 80 за джибриитѣ на 40. И сега е толкова. Всички пледирахте миналогодишниятъ да се намали. Е добре, той е намаленъ.

А. Пиронковъ (д. ст): Оставете миналата година

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Но това пледирахте, и ние сме го намалили, а не сме го увеличили.

Сега за синитѣ сливи. За тѣхъ се увеличава. Синитѣ сливи сѣ по-силни на алкохолъ съ два градуса, дори съ три градуса. Когато дойде до рандемана, искатъ да имъ се признае рандеманъ съ 2, съ 3% повече отъ джибриитѣ. И понеже синитѣ сливи сѣ по-силни на алкохолъ, тѣ би трѣбвало да се облагатъ повече. И за тѣхъ се увеличи само съ 5 ст. Въ всѣки случай, ако почитаемото Народно събрание го приеме, азъ нѣмамъ нищо противъ. Но тия,

който искатъ това, нека да си направятъ конкретно предложение за 5-ти стотинки и да минемъ по-нататъкъ.

Колкото се отнася до виното, обаче, както ви казахъ, то остава да се уреди съ § 2.

Сега по отношение на режима, който въвеждаме за финитъ напитки. Г. г. народни представители! Виждате, че се търсятъ приходи. Вънъ отъ този законъ ние имаме единъ специаленъ законъ, който гласувахме преди нѣколко дни на първо четене. Ами ако ние тѣзи приходи ги търсимъ отъ най-необходимитъ за консомацията продукти, смѣтате ли, че не трѣбва да обложимъ финитъ напитки? Смѣтате ли, че не трѣбва да вземемъ нѣщо и отъ тѣхъ? Мене ми бѣше странно като слушахъ, че, наредъ съ пледоарията да се намалятъ облаганията на предметитъ отъ широката консомация и които засѣгатъ производителя, който днесъ изнемогва — всички сме съгласни за това, всички признаватъ това положение и сж единни, че трѣбва да му се направятъ облекчения — се пледираше да се освободятъ отъ облагания и финитъ напитки. Ами тогава откъде ще вземемъ приходи? Азъ разбирамъ, че едно косвено облагане ще бжде справедливо тогава, когато ще бжде върху комфорта, а не върху необходимитъ предмети, и обратното — то ще бжде несправедливо когато ще бжде върху предметитъ отъ първа необходимостъ. Но азъ не мога да разбера и не мога да проумя въ да дойдете да пледирате за облагането на предметитъ за консомация на широкитъ маси и за предметитъ отъ първа необходимостъ, а не за предметитъ на комфорта. Че какъ може така? Ако ще облекчаваме производителя, то трѣбва облаганията да бждатъ по-голъми за предметитъ на комфорта, защото тоя данъкъ е раг excellence справедливъ. И другъ пътъ съмъ ималъ случай да говоря отъ тая трибуна, че не е правилно да се каже така: косвенитъ данъци сж несправедливи, а прѣкитъ сж справедливи. Не, и косвенитъ данъци могатъ да бждатъ и справедливи, и несправедливи; и прѣкитъ данъци могатъ да бждатъ и справедливи, и несправедливи. Ако съ косвени данъци се облагатъ повече луксознитъ предмети и комфорта, тѣ сж справедливи, а ако се облагатъ предмети отъ първа необходимостъ, сж несправедливи. Ако прѣкитъ данъци сж прогресивни, ще бждатъ справедливи, ако не сж прогресивни, ще бждатъ несправедливи. Косвенитъ данъци не могатъ да се отричатъ по начало. Знаете, че всички правителства до сега пъкъ и това, което ще дойде утре, ще разчита предимно на косвенитъ данъци, защото, ако рече по пътя на прѣкото облагане да събере това, което събира отъ косвени данъци, не може да го събере по никакъвъ начинъ.

Така че § 1 трѣбва да се приеме така, както е предложень нѣма защо да се връща въ комисията.

А. Буковъ (з): Миналата година винениятъ оцетъ облагаше ли се, както сега?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За пръвъ пътъ въвеждаме този облогъ.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣмаше виненъ оцетъ. За пръвъ пътъ се въвежда винениятъ оцетъ. Оцетътъ се фабрикуваше досега отъ спиртъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Лѣкарски направи следното предложение: вмѣсто да се намалява на всѣко домакинство данъкътъ на измѣренитъ му материали съ 150 л., както е казано въ законопроекта, дайте да категоризираме домакинствата и да кажемъ: на домакинство до 3 члена 50 литри ракия се освобождава отъ облогъ за собствена консомация, на домакинство до 5 члена 70 литри, а на домакинство съ повече отъ 5 члена — 100 литри. Преди всичко, г. г. народни представители, това не може да стане, защото акцизътъ се събира не на ракията, а на кашата, това е данъкъ върху кашата. Сега освобождаваме отъ акцизъ 500 литри каша, защото при 30 ст. акцизъ на литъръ каша, 150 л. се равнява на облогъ на 500 литри каша. А до сега, при акцизъ 80 ст. на литъръ каша, се освобождаваха само 191 литри каша отъ акцизъ. Ето какво сме направили — близо три пъти повече материали освобождаваме отъ облагане. И понеже базата на облагането е кашата, освобождаването може да стане на кашата, а не на ракията, защото никакъ злоупотрѣбленията, които биха станали, биха били много голѣми. Щомъ базата на облагането е кашата, базата и на освобождаването ще бжде кашата. Не може да се приеме другъ принципъ. Това е много ясно за разбираене.

Г. Бончевъ каза: ние търсимъ дебушета на виното, а вие отивате да закриете тия дебушета. Закриваме ли ги или ги откриваме? Ние съ г. Бончевъ още миналата го-

дина сме се борили за създаването дебушета за нашитъ вина.

Т. Бончевъ (д. ст): Ако обложите бутилкитъ конякъ и мастика, закривате едно дебуше.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Азъ ще се спра на този въпросъ. — Миналата година ние турихме ключъ на спиртнитъ фабрики, като турихме 75 л. акцизъ на литъръ фабриченъ спиртъ, отъ който се произвеждаше оцетъ.

Защо направихте това? За да намѣримъ дебуше на 20—30 милиона литри вино, да го измѣнемъ отъ пазара и по такъвъ начинъ косвено да повишимъ цената на виното. Това положение го запазваме и днесъ. Не е ли това грижи за винарството, не е ли това създаване дебуше за виното? Какво предвиждаме сега? Предвиждаме, че всичкитъ оцетъ трѣбва да се произвежда само отъ вино, че оцетнитъ фабрики трѣбва да приготвяватъ оцетъ само отъ вино, отъ нищо друго. Какво значи това? Това значи, че намираме едно ново дебуше. Ако споредъ вашитъ изчисления, г. Бончевъ, въ България се консумира годишно 30 милиона литри оцетъ, който досега се произвеждаше отъ фабриченъ спиртъ, то значи, отъ сега, когато ще се произвежда отъ вино, да бжде намѣрено дебуше на 30 милиона литри вино отъ 120 милиона производство. 30 милиона литри вино за оцетъ, плюсъ 30 милиона за виненъ спиртъ, правятъ 60 милиона литри. Да измѣнемъ отъ пазара половината отъ производството на вино, да му намѣримъ дебуше другаде, то значи косвено да увеличимъ стойността на виното два пъти, а може би и повече. И азъ се чудя, когато такива грижи се полагатъ за нашето лозарство, какъ може да се казва: „Вие затруднявате дебушетата на вината“.

Но, казва г. Бончевъ, „облагате мастиката и коняка“. Когато облагаме финитъ напитки, които идатъ отъ вънъ, съ голѣми облози, вървамъ, ще се съгласите, че трѣбва да обложимъ и мѣстнитъ фини напитки. Отъ вермута и ликѣра трѣбва да вземемъ нѣщо.

За мастиката, г. Бончевъ, комисията ще ви предложи тя да бжде освободена като народно питие.

К. Кораковъ (д): А конякътъ?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За коняка, понеже въпросътъ не е решень отъ комисията, ще остане да се занимаемъ тукъ съ него и може и коняка да освободимъ, макаръ че — това е мое лично мнение — че ще бжде толкова справедливо да го освободимъ. Конякътъ трѣбва да плати, защото, ако ние освобождаваме този, който произвежда гроздето, който изнемогва и губи, то позволетъ тогава отъ фабрикантитъ на конякъ да вземемъ нѣщо.

Г. Бончевъ казва: „Дайте да въведемъ патентната абонаментната система за оцетнитъ фабрики; останете системата на акцизитъ“. Защо? Защото трѣбвало да има контролѣри. Г. Бончевъ! И при патентната система пакъ ще трѣбва да има контролѣри, защото не само трѣбва да гарантираме известни доходи за фиска и да намѣримъ дебушета на виното, но трѣбва да дадемъ единъ здравословенъ оцетъ на населението, единъ нефалшифициранъ оцетъ, единъ чистъ оцетъ. Та контролътъ ще бжде необходимъ и при системата на акцизитъ, и при абонаментната система. Абонаментната система се желае обикновено отъ по-едригъ фабриканти, защото, колкото щете да категоризирате, ще имате 2—3, най-много 4—5 категории абонаменти. Какво значи това? Това значи, че едриятъ фабрикантъ, който е силенъ, ще разхвърли абонамента на много повече литри оцетъ, а този, който е по-слабъ, ще разхвърли сжщия абонаментъ на по-малко и, естествено, въ този случай едриятъ ще бжде облагодетелствуванъ, ще има една премия и ще може да унищожи дребния. Затова искатъ едриятъ фабриканти абонаментната система. За бонбоненитъ фабрики има абонаментна система, но тя е една аномалия. Защо едриятъ оцетофбриканти искатъ абонаментна система? Защото така тѣ ще съспиятъ нѣколкото дребни фабриканти и ще останатъ само тѣ, едриятъ, ще иматъ монополъ на производството и ще могатъ да си играятъ съ ценитъ на пазара.

Т. Бончевъ (д. ст): И сега е монополъ производството на виненъ оцетъ въ България.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Сега не е монополъ.

А. Пиронковъ (д. ст): Колко фабрики за произвеждане виненъ оцетъ има въ България?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): По моя сведения, работятъ надъ 12 фабрики въ този моментъ.

А. Пиронков (д. ср): Само три см. Това е фактически мополъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Може данитѣ ми да не сѣтъ точни.

Г. г. народни представители! Въ комисията се подхвърли идеята да поставимъ една такса върху виното и спиртнитѣ питиета, които се продаватъ въ питиепродавницитѣ на дребно и отъ които се реализиратъ голѣми печалби. Изтъкна се, че въ много отъ локалитѣ на София се продава вино по 15—20—30 л. литъра, когато то се купува по 4—5 л., и по такъвъ начинъ се реализиратъ голѣми печалби. Каза се: не можемъ ли да обложимъ тая печалби, а да не облагаме производителя, сиречь, да нѣма акцизъ? **Г. Бончевъ** предложи единъ проектъ въ комисията за събирането на тая такса. Азъ заявявамъ, че комисията, включително и г. министърътъ, възприеха напълно тази идея, остана, обаче, да се намѣри начинъ за приложението ѝ, който не можѣ да се намѣри, защото се бързае съ законопроекта. Знаете, че заседанието на Народното събрание въ петъкъ вечерта бѣше вдигнато въ 6 часътъ поради липса на дневенъ редъ. И понеже бързахме, оставихме тоя въпросъ да се разреши при третото четене, следъ като мине сега законопроектътъ на второ четене. Но въ всѣки случай, въпросътъ не е разрешенъ, обаче не сме го оставили, ще го разрешимъ и, надѣвамъ се, че тази празнота ще се попълни при третото четене на законопроекта. Въпросътъ за тази такса е свързанъ съ въпроса за размиѣра на акциза. Ще се занимаемъ въ комисията и тази идея ще се прокара. Трѣбва, обаче, да намѣримъ практически начинъ да може да се приложи, за да може действително да се събере това, което ще се опредѣли отъ закона да се събере.

Г. Аврамъ Аврамовъ каза, че докладчикътъ билъ казалъ: „Насъ не ни интересува общинскиятъ налогъ“.

Азъ не съмъ казалъ, че не ни интересува общинскиятъ налогъ. Той ни интересува, ние държимъ смѣтка за всѣка стотинка облогъ, но сега не се занимаваме съ този въпросъ. Това бѣше моята мисълъ и моето възражение: при този параграфъ не можемъ да се занимаваме съ този въпросъ; при другъ параграфъ направете предложение — вие имате право за това — но не му е тукъ мѣстото за този въпросъ. Това съмъ казалъ.

Също изчислението на г. Бончевъ, че конякътъ съ тия 15 л. новъ акцизъ, които предвиждаме, щѣлъ да стане 85 л., не е вѣрно. Г. г. народни представители! Ако днесъ конякътъ се продава 28—30 л. литъра при всѣкиятъ акцизъ, ще се съгласите, че ако прибавимъ 15 л., ще стане 45 л., а не 85 л. Не зная какъ се правятъ тия смѣтки!

Т. Бончевъ (д. ср): Азъ говоря за спирта, защото конякътъ е разреденъ спиртъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Не за спирта говоримъ тукъ. 15 л. поставяме на литъръ конякъ.

Т. Бончевъ (д. ср): Позволете едно обяснение, г. Йотовъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ще обсъдимъ този въпросъ въ комисията.

Т. Бончевъ (д. ср): Ако гласувате члена сега, трѣбва да се уясни. Азъ искахъ да не се облага конякътъ по съображението, което изтъкнахъ оведе: конякътъ може да се прави отъ всѣки кръчмаръ по студенъ начинъ, като разреде спиртъ и тури карамелъ. Ще си го прави въ мазето. И въ края на крайщата ще спечели само кръчмарътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Понеже сме имали това предъ видъ, затуй отидохме до това, нека го кажа, почти драконовско положение — да искаме конякътъ да се движи отъ склада на едро до питиепродавницата, дето се продава на дребно, само въ бутилки до 1 литъръ. Само по това съображение, че може много лесно да се контрабаншира и за да ограничимъ контрабандата, сме поставили туй много ограничително положение.

Т. Бончевъ (д. ср): Това не е вѣрно. Вие не давате възможностъ на фабрикантитѣ да произвеждатъ конякъ, а давате възможностъ на кръчмаритѣ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): По § 1 имамъ да предложа следнитѣ редакционни поправки.

Алинея четвърта на § 1 има следната редакция: (Чете) „До доставяне на контролни уреди, плодовиятъ спиртъ, добиванъ отъ преваряване на плодови ракии, ще се добива по реда на досегашния законъ“. Този текстъ бѣше поставенъ,

защото се имаше предъ видъ въ бъдеще спиртоваренето да става съ специални контролни апарати. Докато се доставятъ тѣ, обаче — защото ги нѣмаме сега — предвижда се сегашниятъ режимъ на добиване, но текстътъ, тъй както е редактиранъ, е малко неясенъ, допуска тълкувания, затуй поставяме единъ по-ясенъ текстъ и алинея четвърта става така: (Чете) „Добиването на плодовъ спиртъ ще става безъ контролни апарати до доставянето на такива, като се изпълняватъ обаче, всички дуги разпореджания на настоящия законъ“. Изказана е сѣщата мисълъ, само че съ други думи, за да не търпи текстътъ тълкувание.

Въ забележката следъ алинея четвърта се казва: (Чете) „За плодовъ спиртъ се считатъ всички спиртни течности съ крепкостъ по-голѣма отъ 60° по Гей-Люсаковия спиртомеръ, добити отъ плодови ракии“. Пропуснато е да се каже при каква температура, а винаги измѣрването става при 15°. Сега текстътъ на забележката става: (Чете) „За плодовъ спиртъ се считатъ всички спиртни течности съ крепкостъ по-голѣма отъ 60° по Гей-Люсаковия спиртомеръ при 15°С“. Никакво сѣществено измѣнение не става.

Следъ алинеята, която гласи: „Пунктъ 2 на чл. 2 отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ се измѣня и допълня така:“ се поставятъ думитѣ:

„Материалитѣ, отъ които се вари ракия, се облагатъ“, защото тия думи сѣ изпуснати при редактирането на законопроекта, а безъ тѣхъ нѣма смисълъ. Това е чисто редакционна поправка.

Както казахъ, комисията изключи отъ облагане мастиката и затова текстътъ на пунктъ 3 на чл. 2 става така: (Чете) Сѣщитѣ питиета отъ мѣстенъ произходъ, изключая плодовитѣ ракии и мастиката, се продаватъ само въ бутилки, надлежно обандеровани, и се облагатъ съ 1 л. акцизъ на литъръ“.

Това сѣ новитѣ добавки, които комисията предлага и които сѣ предимно отъ редакционенъ характеръ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Още при дебатитѣ по първото четене на законопроекта азъ декларирахъ, че ще взема подъ внимание всички бележки, които се направиха, и че въ комисията ще се съглася съ всички целесъобразни предложения по тоя законопроектъ. Една цѣла седмица комисията го разглежда. Тамъ имаше представители на всички групи. Повечето отъ г. г. ораторитѣ, които днесъ говориха, присѣтствуваха въ комисията. Дадохъ възможностъ да се разискватъ всички предложения, при една моя категорична декларация, за която тукъ никой не говори — защото изглежда, че тукъ излизаме да си правимъ реклама предъ населението въ производителнитѣ центрове кой какво е предложилъ — че азъ самъ, министърътъ, съмъ готовъ и предложихъ да се махне акцизътъ върху всички каши. За това мое предложение никой не каза две думи! Това азъ го предложихъ въ комисията — не другъ — защото добре разбирамъ, че при низкитѣ цени на готовитѣ продукти, тоя облогъ въ обще, щомъ сѣществува подъ тая форма, ще съставлява едно обременяване за производителя. И колкото ние и да го намалимъ, щомъ ние не намѣримъ другъ начинъ за облагане, какъвто азъ предлагамъ — да се плаща облогътъ отъ закупувачитѣ, едри търговци на вина и т. н. — ние не можемъ да отидемъ до единъ облогъ по-доленъ отъ този, който се прави тукъ.

Отъ разискванията, които станаха тукъ, остава впечатлението, като че се прави увеличение на облога. Това не е вѣрно. Ние правимъ намаление, а не увеличение. Колкото се отнася до облога на вината за изваряване ракии, въ комисията всички господа, които вземаха думата тукъ, бѣха съгласни, че трѣбва да установимъ една хармония въ облога на базата на градусъ, и като приехме, че кашата има срѣдно 5° и виното — срѣдно 10°, да направимъ единия облогъ 30 ст., а другия — 60 ст., за да нѣма стремежъ у ония, които изваряватъ вината за високоградусовъ спиртъ, да предпочитатъ единитѣ, или пъкъ да не се прибѣгва къмъ контрабанда, което би станало, ако единиятъ облогъ е по-високъ отъ другия.

Следователно, всички бележки, които се направиха по този параграфъ, сѣ неоснователни, защото въ комисията бѣхме се съгласили всички до единъ върху базата, която фигурира въ тѣи измѣнения отъ комисията законопроектъ, както е представенъ сега на второ четене.

Шумътъ, който се вдига по облагане вината съ 60 ст. акцизъ — това не е по § 1, а е по § 2, но за да не вземамъ думата пакъ, ще се изкажа и азъ сега по този въпросъ —

е неоправданъ. Трѣбва да се държи смѣтка и да не се забравя новиятъ начинъ, който се въвежда сега съ законопроекта, касателно облога — че производителътъ не се облага абсолютно съ нищо, че облогътъ, който е прокаранъ тукъ, е за купувача; че описването на производството на производителя става само дотолкова, за да може да се проследи къде по-нататъкъ отива туй производство, за контролъ на купувача, и че продавача-производителъ го държимъ отговоренъ само за отчитането на производството му.

М. Дочевъ (д. сг): Ако го изпие, нѣма да плаща.

Министъръ С. Стефановъ: Нѣма да плаща нищо. — Вади се по-нататъкъ заключение, че купувачътъ, който ще плаща тази такса, щѣлъ да я калкулира за смѣтка на продавача. Ако, г. г. народни представители, ние вървимъ по тая логика, кажете тогава какъвъ другъ начинъ има, по който ще можемъ да обложимъ втората категория — не вече производителътъ, а търговеца? Той пакъ ще го калкулира и не можемъ, следователно, да мислимъ, че сме облекчили производителя. Азъ правихъ предложения подъ нѣколко форми и искахъ мнения отъ всички господа; протаклахъ разглеждането на законопроекта въ комисията цѣла седмица, като смѣтахъ, че днесъ нѣма да има разисквания по този параграфъ. И азъ смѣтамъ, че всички казани приказки сѣвъ голѣмата си частъ излишни, защото всички признахме, че при туй положение трѣбва да обложимъ производителя. Какво е кривъ министърътъ и защо се правѣха къмъ него апели, когато самъ той прави предложение въ комисията да премахнемъ цѣлия облогъ върху кашитѣ защото асложъ цѣлата работа съ тоя облогъ е действително една каша при днешнитѣ условия? Защо тогава се прави апелъ къмъ мене? Азъ молихъ да намѣримъ едно друго решение, за да намѣримъ въ сѣщия размѣръ приходи подъ друга форма — не чрезъ облогъ на виното, купено отъ втора рѣка — за да не лишимъ бюджета отъ приходи. До такова решение, обаче, ние не можахме да дойдемъ. При все туй азъ пакъ декларирамъ, че, ако чуемъ нѣщо повече при разглеждането на § 2, при третото четене ще го вземемъ подъ внимание и ще направимъ нѣкои поправки.

Две думи относно облога на питиетата въ бутилки. Азъ не мога да се съглася да премахнемъ тоя облогъ. Ние днесъ сме принудени да търсимъ приходи. И всѣки единъ продуктъ, който се поднася за консомация въ единъ другъ видъ по другъ начинъ — както е случаятъ съ луксознитѣ питиета въ бутилки — понеже консомацията на този продуктъ не е широка, а е отъ по-особенъ характеръ, трѣбва да го обложимъ.

Приемамъ бележката на г. Кораковъ относно мастиката и мѣстния конякъ; ще видимъ колко ще трѣбва да бждатъ обложени. Не мога, обаче, да се съглася да не бждатъ тѣ обложени, но ще се съглася да бждатъ обложени помалко, отколкото другитѣ луксозни питиета въ бутилки. Ще се направи една корекция — да се облажатъ тождо, че да не се спъне тѣхната консомация и да не се затрудни едва заченалото имъ производство. Г. г. народни представители! Не желая да приповтарямъ обясненията, които г. докладчикътъ даде и които изчерпватъ всичкитѣ обяснения, които сж необходими. Но понеже се вдигна шумъ и се иска § 1 да се върне въ комисията, азъ ви правя декларация, че по начало приемамъ, преди третото четене, да направимъ нѣкои поправки, но при условие, че ще намѣримъ формула да обложимъ по-силно втората рѣка, търговцитѣ на вина, за да облекчимъ производителя.

Следъ тая моя декларация, азъ ви моля да гласувате параграфа тѣй, както ви се предлага. (Рѣкопѣлскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има нѣколко предложения. Има едно предложение отъ г. Минко Райковски, което предхожда всички други — именно § 1 да се върне отново въ комисията.

Министъръ С. Стефановъ: § 1 да се приеме така, както е, при тая моя декларация, която направихъ. Азъ не се съгласявамъ да се приематъ измѣненията, които се предлагатъ тукъ. Ако се правятъ предложения за нѣкои измѣнения, тѣ да се разгледатъ въ комисията, а не така инцидентно да се правятъ тукъ въ пленума. Ако нѣкой има да предложи нѣкои измѣнения, тѣ ще се разгледатъ въ комисията. Това е моята декларация.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Следъ декларацията на г. министра, който заявява, че § 1, като бжде гла-

суванъ, ще иде въ комисията по Министерството на финанситѣ, смѣтамъ, че предложението на г. Минко Райковски, § 1 да се върне въ комисията, е безпредметно.

А. Пиронковъ (д. сг): Какъ безпредметно?! Оттегля ли го?

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. министърътъ заявява, че не е съгласенъ съ предложението за измѣнения, направени тукъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Едно направено предложение трѣбва да се гласува, щомъ предложителътъ не го оттегля.

Министъръ С. Стефановъ: Който настоява на предложението си, да се гласува.

М. Райковски (з): Щомъ г. министърътъ даде тази декларация, азъ оттеглямъ предложението си.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г-нъ Бончевъ! Оттегляте ли Вашето предложение?

Т. Бончевъ (д. сг): Оттеглямъ го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г-нъ Райковски! Вашето предложение за буква б?

М. Райковски (з): Оттеглямъ го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. Таслаковъ!...

Обаждатъ се: Нѣма го. Оттегля го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г-нъ Аврамовъ!

А. Аврамовъ (з): Оттеглямъ го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ § 1 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, съ уговорката на г. министра, че параграфътъ ще бжде изпратенъ въ комисията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събрането приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„§ 2. Буква „а“ ал. VI отъ п. 5 на чл. 2 отъ закона за акцизътъ и пр. се измѣня така:

Вино отъ прѣсно грозде по 4 ст. на литъръ“.

Този параграфъ, г. г. народни представители, е за виното, върху което се предвижда 60 книжни стотинки акцизъ на литъръ. Г. министърътъ декларира, че въ комисията този акцизъ може да бжде намаленъ. По този параграфъ азъ пояснихъ, че има една разлика въ режима: до сега акцизътъ се плащаше отъ производителя на виното, а въ бждеще акцизътъ ще се плаща отъ купувача. Ако виното стои въ склада на производителя непродадено 5, 10, 20 или 30 години, производителътъ нѣма да плаща акцизъ.

А. Буковъ (з): Сждоветѣ му ще стоятъ заети, ще стоятъ пълни и той нѣма да плаща акцизъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако производителътъ проладе виното, купувачътъ ще плати акциза.

Министъръ С. Стефановъ: Производителътъ нѣма да плати нищо. 10 години да стои виното му непродадено въ избата, той нѣма да плати нито сантимъ.

А. Буковъ (з): Ами ако виното изтече или се повреди?

Министъръ С. Стефановъ: Да си запуши бѣчвата да не изтича! Предвиждаме му 10% толерансъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който повдига г. Буковъ, е разрешенъ съ другъ текстъ отъ закона за акциза и патентовия сборъ върху питиетата. Тамъ е казано, че ако изтече виното отъ бѣчвата на единъ винарь или производител поради развалена бѣчвата, извиква се акцизната властъ, съставя се надлежниятъ протоколъ отъ тая властъ и производителътъ на това изтекло вино се освобождава отъ акцизъ.

А. Буковъ (з): Успокой ме!

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Тоя въпросъ е разрешенъ отъ закона.

А. Буковъ (з): Трѣбва да се разреши и съ този параграфъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ другъ текстъ на закона за акцизита е уреденъ.

А. Буковъ (з): Но не можемъ да се съгласимъ да се плаща акцизъ 4 златни стотинки на литъръ. Тоя параграфъ трѣбва пакъ да се разглежда отъ комисията.

П. Попивановъ (з): Въ комисията ще отиде ли?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да, г. министърътъ даде декларация.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Г. г. народни представители! Параграфъ 2 се отнася за облагането на виното. И при първото четене, и сега, при второто четене на законопроекта, всички тукъ се изказаха, че акцизътъ 4 златни стотинки на литъръ вино не може да бѣде понесенъ. Пък и тая Камара презъ месецъ февруарий м. г. намали акциза на виното на 30 ст. книжни на литъръ. Днешното правителство съ министерско постановление намали акциза и за търговците на 30 ст. поради кризата. На какво основание сега ще увеличавате акциза на 4 златни стотинки, равни на 60 ст. книжни? Сега г. министърътъ прави декларация, че при третото четене ще направи намаление. Когато се гласува законопроектътъ на първо четене, г. министърътъ на финансите каза, че ще търси начинъ да намали акциза върху виното на 50 ст. на литъръ. Но защо сега се предвижда 60 ст. акцизъ на литъръ, когато въ цѣла България най-много се интересуватъ отъ въпроса за акциза върху виното, което струва 4—450 л. литъръ? Защо ще предвидате днесъ, когато виното е обезценено, акцизъ по-голямъ отъ оня, който е имало виното при цена 10—12 лева литъра? Това не може. Ако Камарата държи на мненията, изказани тукъ при първото четене на законопроекта, г. министърътъ трѣбва да се съгласи да бѣде изпратенъ тоя параграфъ за ново обсъждане въ комисията, или пъкъ да се съгласи да се направи намалението още сега предъ видъ общото желание на Народното събрание.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. министърътъ направи декларация, че тоя параграфъ ще се изпрати въ комисията.

А. Буковъ (з): Да се съгласи на намалението — отъ 4 на 2 златни стотинки.

Министъръ С. Стефановъ: Не мога да се съглася нито на 3, нито на 2, г. Буковъ. Когато намѣримъ другъ облогъ, който да ни даде приходъ, мога да се съглася, но тукъ сега инцидентно не мога да намалявамъ тоя облогъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Следъ тая декларация на г. министра, какъвъ смисълъ има да гласуваме законопроекта на второ четене?

Министъръ С. Стефановъ: Ама не е само тоя параграфъ.

А. Пиронковъ (д. сг): Азъ говоря за цѣлия законопроектъ: какъвъ смисълъ има да го гласуваме на второ четене, когато се мисли тепърва да се търсятъ комбинации за облагане другадѣ, и, ако се намѣри другъ облогъ, тогава да бѣде намаленъ акцизътъ на виното? Азъ мисля, че трѣбва да се върне цѣлиятъ законопроектъ въ комисията, да се намѣри тамъ комбинацията и да се разреши въпросътъ. Азъ не зная тукъ да е имало такава практика: да се гласува § 1 съ обещание, че въ комисията, за третото четене, тоя параграфъ ще бѣде измѣненъ.

Д. Дрънски (д): Имаше и въ ваше време такива работи.

А. Пиронковъ (д. сг): Никога не е било това. Връщаль се е законопроектъ въ комисията много пѣти, но никога не е ставало това: да се гласува на второ четене съ декларация, че на третото четене ще бѣде измѣненъ. Това никога не е било. Най-после, да допуснемъ, че по отношение на единъ параграфъ това може да стане; но по § 1 г. министърътъ го каза, по § 2 го каза и по § 3 ще го каже. Тогава цѣлиятъ законопроектъ ще го гласуваме на второ четене и при третото четене ще го измѣняме! Това не може да бѣде, г-да Духътъ на правилника е: при третото четене се гласуватъ малки корекции, а не цѣлиятъ законопроектъ да се измѣнява. Ако искаме да вършимъ

творческа работа, това не може да бѣде. За третото четене нѣма да се раздаде законопроектътъ. Докладчикътъ ще го прочете и ние нѣма да разберемъ нищо. Нѣма да разберемъ какво сме гласували. Тая работа не може да бѣде, тая работа не бива да става. Това не е въ интереса на правилния контролъ и на съзнателното законодателствование. Сега тукъ ще говоримъ и мърморимъ, а на третото четене, ще ни се даде новъ законопроектъ! Тая работа не бива да стане.

Ето защо азъ моля, предъ видъ на това, че се касае да се промѣнятъ редъ параграфи, въ никой случай да не се съгласяваме да гласуваме параграфитъ сега на второ четене и следъ това да ги връщаме въ комисията, защото това е противъ правилника и противъ правилното законодателствование. И азъ моля г. министра, въ интереса на работата, да се съгласи този параграфъ да не се гласува сега, а да отиде — па ако щете и цѣлиятъ законопроектъ — въ комисията и утре да го гледаме наново.

Д. Дрънски (д): Този параграфъ ще отиде.

А. Пиронковъ (д. сг): Не само този параграфъ, но цѣлия законопроектъ.

Д. Дрънски (д): Това е саботажъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Асенъ Буковъ.

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! И на първо четене, и на второ четене всички народни представители се изказаха, че когато положението на страната се влошава и когато цената на виното е спаднала много, да гласуваме единъ параграфъ въ този законопроектъ, съ който се увеличава акцизътъ върху виното, е нѣщо невъзможно, нито е целесъобразно. И азъ никога не бихъ могълъ да се съглася да вдигна рѣка при това условие: — че ако се намѣрятъ други приходи, тогава ще се намалятъ тия 4 златни стотинки на 2 златни стотинки. Азъ смѣтамъ, че акцизътъ върху виното трѣбва да остане 2 златни стотинки, както бѣше миналата година, а следъ това ще търсимъ въ комисията другитъ приходи. Азъ смѣтамъ, че сега при второто четене можемъ спокойно да гласуваме двѣтъ златни стотинки. Нѣма защо да се поставя тая условност, още повече, че г. министърътъ ще намѣри винаги нашата подкрепа да му гласуваме приходи.

Министъръ С. Стефановъ: Сега за производителите ли е?

С. Даскаловъ (з): Тѣй се разбира.

А. Буковъ (з): Вие забравяте закона за търсенето и предлагането. Тѣй щѣше да бѣде ако търсенето е по-големо отъ предлагането.

Министъръ С. Стефановъ: Една седмица чакахъ да чуя предложението и не можахъ да ги чуя!

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако махнемъ акциза, смѣтате ли, че ще се увеличи цената на виното?

Е. Поповъ (з): Ако го увеличимъ, какво ще спечелимъ?

А. Буковъ (з): Г. г. народни представители! Миналата година се е предполагало да се събере, струва ми се, 65 милиона лева. Събрали сте 30 или 35 милиона лева. И сега, ако остане същото положение, ще получите същитъ 35 милиона лева, а другото го турете върху патентитъ, но недейте увеличава акциза.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. министърътъ направи декларация, че тукъ ще намалимъ акциза върху виното, ако намѣримъ други приходи.

Министъръ С. Стефановъ: Прочетете параграфа и да се гласува.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Параграфътъ е само това, което прочетохъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ не мога да се съглася на никакво измѣнение въ § 2. § 2 говори, че облагаме купувача, който не е производителъ. Така, както е редакцията, не се засѣга производителътъ. Следователно, никаква бележка не мога да приема, че се облага производителътъ.

Ето защо азъ моля да се гласува параграфътъ така, както е, съ декларацията, която направихъ преди малко.

А. Пиронковъ (д. сг): (Казва нѣщо)

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пиронковъ! Вие трѣбваше по-рано да го намалите. Нѣма защо да се приказватъ излишни работи!

А. Пиронковъ (д. сг): Какъ можете да казвате, че на трето четене ще се измѣни!

Министъръ С. Стефановъ: Азъ така ще законодателствувамъ. Вие, като не сте съгласни, недейте така законодателствува. Азъ имамъ моитѣ съображения.

А. Пиронковъ (д. сг): Вие предлагате, а народнитѣ представители законодателствуватъ.

Министъръ С. Стефановъ: За две точки азъ нѣма да връщамъ цѣлия законопроектъ назадъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме. Има две предложения.

Министъръ С. Стефановъ: Не съмъ съгласенъ съ никакво предложение. Да се гласува § 2 така, както е.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има едно предложение на комисията и други две предложения отъ народнитѣ представители Цвѣтко Таслаковъ и Аврамъ Аврамовъ, които сж индентични. (Чете) „Алинеята отъ § 2 се измѣня така: вино отъ прѣсно грозде по 2 ст. на литъръ“.

К. Кораковъ (д): То е въ връзка съ § 14.

А. Буковъ (с): Никаква връзка нѣма.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Който приема предложението на г. г. Таслаковъ и Аврамъ Аврамовъ, „вино отъ прѣсно грозде по 2 ст. на литъръ“, моля, да вдигне рѣка.

А. Пиронковъ (д. сг): Явно болшинство.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Гласуватъ 31 души. Оспорва ли нѣкой?

А. Пиронковъ (д. сг): Болшинство е.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Ще гласуваме пакъ и ще моля квестора г. Драгойски да прочете гласовѣтъ. Който приематъ, вмѣсто 4 ст., 2 ст. на литъръ, моля, да вдигнатъ рѣка.

Квесторъ И. Драгойски (д): 32 души гласуватъ, г. председателю.

Т. Бончевъ (д. сг): 23 души не гласуваха.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Малциństwo.

А. Пиронковъ (д. сг): Оспорваме. Болшинство е. Да се гласува съ ставане на крака.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Пиронковъ! Бъдете спокойни. Азъ не се боя; ще си взема теверитѣ, ще ги сгъна. Моля, г. председателю, да се провѣри, кои не сж гласували, да се прочетатъ.

Т. Бончевъ (д. сг): 23 души не гласуваха.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Оспорвате ли резултата отъ гласуването?

Г. Кръстевъ (д. сг): Оспорваме. Които сж противъ това предложение, да видимъ и тѣхъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Който приематъ предложението на комисията — по 4 ст. литъръ — моля, да вдигнатъ рѣка.

Министъръ С. Стефановъ: Съ декларацията, която направихъ преди малко.

Т. Бончевъ (д. сг): Малциństwo.

С. Кирчевъ (з. ст): 16 души гласуватъ а сме 37 души.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Малциństwo. Приема се първото предложение.

Министъръ С. Стефановъ: Г. председателю! Понеже азъ съмъ заетъ въ 8 ч., моля да се вдигне заседанието съ следния дневенъ редъ: (Чете)

1. Второ четене законопроекта за измѣнение и допълнение закона за акцизитѣ и пр.

2. Първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за защита на влоговетѣ.

Второ четене законопроектитѣ:

3. За измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ закона за Б. ц. к. банка.

4. За свръхсѣмѣтния кредитъ по бюджета за 1932/1933 финансова година.

5. За занаятитѣ.

6. Първо четене предложението за измѣнение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.

Доклади:

7. На прошетарната комисия.

8. На комисията по провѣрка на изборитѣ (старозагорски, горноорѣховски и егридеренски).

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Който приематъ предложението отъ г. министра на финанситѣ дневенъ редъ за утрешното заседание, въ 4 ч. следъ пладне, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 20 ч.)

Подпредседателъ: **Н. ЗАХАРИЕВЪ**

Секретаръ: **А. КАНТАРДЖИЕВЪ**

Началникъ на Стенографското отделение: **Д. АНТОНОВЪ**